Bærum kontrollutvalg

Dato: 28.08.2017 16:00

Sted: Bærum kulturhus, Foajescenen, 2. plan. Claude Monets allé 27

Notat:

Møtet holdes denne gang i Bærum kulturhus i forbindelse med at kontrollutvalget samtidig avlegger et virksomhetsbesøk på kulturhuset.

Eventuelle forfall meldes sekretæren på mobil +47 990 20 717 evt .
på e-post monmoe@lorenskog.kommune.no.

Lørenskog 21.08.2017

For leder i Bærum kontrollutvalg, Per Arne Nyberg

Mona Moengen
Sekretariatsleder

Saksliste

Saker til behandling

40/17 Bærum kulturhus - orientering og omvisning 3

41/17 Godkjenning av protokoll 4

42/17 Effektiv byggesaksbehandling? - Forvaltningsrevisjonsrapport 13

43/17 Revurdering av forvaltningsrevisjoner 47

44/17 Innspill til forvaltningsrevisjon av IKT anskaffelser 60

45/17 Etterlevelsesrevisjon - valg av område 63

46/17 Revisors egenvurdering av uavhengighet 67

47/17 Møteplan for kontrollutvalget 2018 71

48/17 Referater 76

49/17 Eventuelt 87

MØTEINNKALLING

Bærum kontrollutvalg

Dato: 28.08.2017 kl. 16:00
Sted: Bærum kulturhus, Foajescenen, 2. plan.
Claude Monets allé 27
Arkivsak: 17/00004

SAKSKART			Ca.tid for behandling
Saker til behandling			
40/17	17/00043-7	Bærum kulturhus - orientering og omvisning	16:00
41/17	17/00005-9	Godkjenning av protokoll	17:15
42/17	17/00062-2	Effektiv byggesaksbehandling? - Forvaltningsrevisjonsrapport	17:20
43/17	17/00061-2	Revurdering av forvaltningsrevisjoner	17:30
44/17	17/00061-3	Innspill til forvaltningsrevisjon av IKT anskaffelser	17:50
45/17	17/00024-8	Etterlevelsesrevisjon - valg av område	18:05
46/17	17/00024-9	Revisors egenvurdering av uavhengighet	18:20
47/17	17/00042-5	Møteplan for kontrollutvalget 2018	18:30
48/17	17/00011-10	Referater	18:40
49/17	17/00012-10	Eventuelt	18:45

Tidsangivelse for sakene er tentativ, og rekkefølgen av behandlingen kan endres.

Arkivsak-dok. 17/00043-7
Saksbehandler Mona Moengen

Saksgang	Møtedato
Bærum kontrollutvalg	28.08.2017

BÆRUM KULTURHUS - ORIENTERING OG OMVISNING

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar saken til orientering.

Vedlegg:
Ingen vedlegg.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget har lagt opp til å besøke ulike kommunale virksomheter og tjenesteproduksjon organisert i selskaper. Dette som et ledd i å bli kjent med den kommunale forvaltningen, og for at ansatte i kommunen skal bli kjent med kontrollutvalget.

Kontrollutvalget drøftet aktuelle virksomhetsbesøk i møtet 27.2.17, og ba sekretær legge til rette for at utvalget kan besøke Kulturhuset, Isi og brannvesenet i 2017. Besøket i kulturhuset ble lagt til august-møtet.

Kontrollutvalget vil få en orientering og omvisning på kulturhuset.

Arkivsak-dok. 17/00005-9
Saksbehandler Mona Moengen

Saksgang	Møtedato
Bærum kontrollutvalg	28.08.2017

GODKJENNING AV PROTOKOLL

Forslag til vedtak/innstilling:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 19.6.2017 godkjennes slik den foreligger.

Vedlegg:
Protokoll fra kontrollutvalgets møte 19.6.2017

MØTEPROTOKOLL

Bærum kontrollutvalg

Dato:	19.06.2017 kl. 17:00
Sted:	Møterom B114, Bærum rådhus
Arkivsak:	17/00004
Tilstede:	Per Arne Nyberg, leder (Ap) Carl Wilhelm Tyrén, nestleder (Frp) Hilde Solberg Øydne (H) Kaare Granheim (KrF) Hulda Tronstad (V)
Møtende varamedlemmer:	
Forfall:	
Andre:	Fra Bærum kommunerevisjon møtte Revisjonssjef Per-Martin Svendsen og fagansvarlig for forvaltningsrevisjon Morten Mjølsnes.
Protokollfører:	Utvalgssekretær Kjell Nordengen, Rokus

SAKSKART			**Side**
Saker til behandling			
34/17	17/00005-8	Godkjenning av protokoll	3
35/17	17/00062-1	Effektiv byggesaksbehandling - forvaltningsrevisjonsrapport	4
36/17	17/00061-1	Revurdering av forvaltningsrevisjoner høsten 2017	5
37/17	17/00024-7	Etterlevelsesrevisjon - en orientering	6
38/17	17/00011-9	Referater	7
39/17	17/00012-9	Eventuelt	8

Møtet ble hevet kl. 18.15

Bærum, 19.6.2017

Saker til behandling

34/17 Godkjenning av protokoll

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bærum kontrollutvalg	19.06.2017	34/17

Forslag til vedtak/innstilling:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 29.5.2017 godkjennes slik den foreligger.

Møtebehandling

Votering
Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak
Protokoll fra kontrollutvalgets møte 29.5.2017 godkjennes slik den foreligger.

35/17 Effektiv byggesaksbehandling - forvaltningsrevisjonsrapport

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bærum kontrollutvalg	19.06.2017	35/17

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar saken til orientering.

Møtebehandling
Kontrollutvalget drøftet rapporten. Det ble lagt frem et nytt forslag til vedtak:

Kontrollutvalget ber revisor komme tilbake til utvalget med en presisering av vedtak som utvalget kan fatte.

Saken blir å behandle i neste møte.

Votering
Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak
Kontrollutvalget ber revisor komme tilbake til utvalget med en presisering av vedtak som utvalget kan fatte.

Saken blir å behandle i neste møte.

36/17 Revurdering av forvaltningsrevisjoner høsten 2017

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bærum kontrollutvalg	19.06.2017	36/17

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalget vedtar følgende forvaltningsrevisjoner: …
2. Kontrollutvalget ber revisjonen til neste møte fremlegge et forslag til frister for forvaltningsrevisjonene som ble vedtatt.

Møtebehandling
Det ble lagt frem forslag til nytt vedtak:

Saken utsettes til neste møte.

Votering
Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak
Saken utsettes til neste møte.

37/17 Etterlevelsesrevisjon - en orientering

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bærum kontrollutvalg	19.06.2017	37/17

Forslag til vedtak/innstilling:

Revisjonens redegjørelse om etterlevelsesrevisjon tas til orientering.

Møtebehandling
Det ble lagt frem forslag til nytt vedtak:

Revisjonens redegjørelse om etterlevelsesrevisjon tas til orientering.

Kontrollutvalget ber revisjonen fremme konkrete innspill til en forvaltningsrevisjon av anskaffelse av IKT-utstyr til neste møte.

Votering
Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak
Revisjonens redegjørelse om etterlevelsesrevisjon tas til orientering.

Kontrollutvalget ber revisjonen fremme konkrete innspill til en forvaltningsrevisjon av anskaffelse av IKT-utstyr til neste møte.

38/17 Referater

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bærum kontrollutvalg	19.06.2017	38/17

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar saken til orientering.

Møtebehandling

Votering
Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak
Kontrollutvalget tar saken til orientering.

39/17 Eventuelt

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bærum kontrollutvalg	19.06.2017	39/17

Forslag til vedtak/innstilling:

Ingen saker meldt inn

Møtebehandling

Votering

Vedtak
Ingen vedtak

Arkivsak-dok. 17/00062-2
Saksbehandler Mona Moengen

Saksgang	Møtedato
Bærum kontrollutvalg	28.08.2017

EFFEKTIV BYGGESAKSBEHANDLING? - FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Rapporten om byggesaksbehandlingen tas til orientering.
2. Revisjonen bes om å følge opp saken og gi tilbakemelding til kontrollutvalget.
3. Saken oversendes kommunestyret med forslag til følgende vedtak:
    1) Rapporten om byggesaksbehandlingen tas til orientering.
    2) Rådmannens bes intensivere arbeidet med standardisering av reguleringsbestemmelsene, da dette er en forutsetning for digitale løsninger.

Vedlegg:

1) Effektiv byggesaksbehandling? Notat fra Bærum kommunerevisjon 22.6.2017
2) Effektiv byggesaksbehandling? Forvaltningsrevisjonsrapport fra Bærum kommunerevisjon 8.6.2017

Saksframstilling:

Kontrollutvalget drøftet forvaltningsrevisjonsrapporten i forrige møte, se sak 35/17, og fattet følgende vedtak:

> *Kontrollutvalget ber revisor komme tilbake til utvalget med en presisering av vedtak som utvalget kan fatte.*
> *Saken blir å behandle i neste møte.*

Som det fremgår av vedlegget til saken, foreslås det å be rådmannen intensivere arbeidet med standardisering av reguleringsbestemmelsene, da dette er en forutsetning for digitale løsninger.

BÆRUM KOMMUNE
KOMMUNEREVISJONEN

Dato:	Arkivkode:	Bilag nr:	Arkivsak ID:	J.post ID:
22.06.2017			17/4122	17/127504
Saksansvarlig:	Morten Mjølsnes			
Saksbehandler:	Morten Mjølsnes			

Effektiv byggesaksbehandling?

Revisjonens forslag til vedtak:

1. Rapporten om byggesaksbehandlingen tas til orientering.
2. Rådmannens bes intensivere arbeidet med standardisering av reguleringsbestemmelsene, da dette er en forutsetning for digitale løsninger.
3. Revisjonen bes om å følge opp saken og gi tilbakemelding til kontrollutvalget.
4. Saken oversendes kommunestyret med forslag til følgende vedtak:

   1) Rapporten om byggesaksbehandlingen tas til orientering.

   2) Rådmannens bes intensivere arbeidet med standardisering av reguleringsbestemmelsene, da dette er en forutsetning for digitale løsninger.

SAKEN I KORTE TREKK

Tidligere behandling

Kontrollutvalget vedtok 07.11.16 sak 061/16 *Valg av forvaltningsrevisjoner i 2017*, å gjennomføre en forvaltningsrevisjon for å undersøke om kommunens byggesaksbehandling kan effektiviseres. Kontrollutvalget behandlet rapporten 19.06.17 i sak 35/17 og bad om en presisering av vedtak som utvalget kan fatte.

Formål og bakgrunn

Forvaltningsrevisjonen skulle undersøke hva som hindrer effektivitet i byggesaksbehandling og om kommunens regelverk er til hinder for effektiv saksbehandling?

Redegjørelse

Hovedfunn:

- Bærum skiller seg ikke negativt ut på effektivitet i byggesaksbehandlingen.
- Kommunens regelverk er et hinder for effektiviteten.
- Kommunens regelverk er krevende å forenkle.
- Byggesaksbehandlingen kan effektiviseres med elektroniske løsninger.

Bærum skiller seg ikke negativt ut på effektivitet i byggesaksbehandlingen
Vi definerer effektivitet slik:

$$Effektivitet = \frac{verdiskaping}{ressursbruk}$$

Sammenlignet med de 11 storkommunene har Bærum noe høyere verdiskapning særlig i form av kortere saksbehandlingstid. Kvaliteten på vedtakene synes ikke å skille seg ut fra andre kommuner og har hatt en klar bedring de sist årene. Samtidig har Bærum relativt høye driftsutgifter til byggesaksbehandling.

Det er for mange faktorer som påvirker til at en kan konkludere sikkert, men Bærum skiller seg i alle fall ikke negativt ut.

Komplisert kommunalt regelverk er et hinder for effektiviteten
Regelverket for byggesaker er komplisert. Gamle og komplekse reguleringsplaner påpekes som et hinder for effektiv byggesaksbehandling i kommunens styringsdokumenter, av søkere og av saksbehandlere. Mange eldre reguleringsplaner er lite oppdatert og har bestemmelser det er vanskelig å tolke i dag. Antall vedtatte reguleringsplaner øker for hvert år. Bestemmelsene i kommuneplanens arealdel øker i omfang og synes ikke å bli forenklet over tid.

Det er vanskelig for vanlige mennesker å finne frem til og forstå hvilke bestemmelser som gjelder når de skal søke om byggesakstillatelse. Regelverket gjør det også ressurskrevende for saksbehandlere å behandle sakene.

Kommunalt regelverk er krevende å forenkle
For utfylling, endring og oppheving av gamle reguleringsplaner, gjelder i stor grad samme bestemmelser som for utarbeiding av ny reguleringsplan.

Ny kommuneplan kan sette til side bestemmelser i gamle reguleringsplaner og oversette bestemmelsene til dagens språk.

Rådmannen påpeker problemet med uklare bestemmelser i siste handlingsprogram og sier at det skal vurderes om områder med uklart plangrunnlag skal reguleres etter en forenklet modell, eller om plangrunnlaget skal avløses av nye bestemmelser i kommuneplanen. Denne vurderingen blir antakelig fremlagt i 2018/2019.

Elektroniske løsninger har et stort potensial for å effektivisere
Revisjonen mener elektroniske løsninger har størst potensiale til å forenkle og effektivisere byggesakene både for brukerne og for saksbehandlerne.

At det kommunale regelverket digitaliseres vil gjøre det langt enklere for brukere og saksbehandlere å få frem de bestemmelsene de skal forholde seg til.

Ved fulldigitalisering av arbeidsprosesser vil brukere kunne få automatisk og rask tilbakemelding

om evt. feil og mangler ved innsendt byggesøknad.

Bærum deltar i et prosjekt som har som mål å utvikle løsninger som kan digitalisere hele byggesaksprosessen. Dette prosjektet skal være ferdig i 2019. Digitale løsninger er avhengig av at reguleringsbestemmelser standardiseres. Rådmannen setter nå ned en gruppe som skal vurdere hvordan dette kan gjøres.

Revisjonen mener arbeidet med å standardisere bestemmelsene er viktig for å effektivisere byggesaksbehandlingen gjennom digitale løsninger og vil understreke viktigheten av dette arbeidet.

Effektiviseringsgevinsten kan tas ut i høyere verdiskapning eller i redusert ressursbruk.

Prosess/medvirkning internt og eksternt

Rapporten har vært på høring til rådmannen som opplyser at nytt verktøy for Plan- og byggesaksdialog ble lagt ut på internett 01.06.17. Her vil innbyggerne finne plan-, bygge- og delesaker vist i kartet.

Rådmannen omtaler de fire digitaliseringsprosjektene på landsnivå, som Bærum kommune deltar i. Plan- og bygningstjenesten skal etablere en tverrfaglig intern arbeidsgruppe for å samordnet innspill, erfaring, rapportering mv. til disse.

Beslutningspunkter

Rapporten har ingen anbefalinger da rådmannen har igangsatt arbeid for de utfordringer som er omtalt.

Vedlegg:
EFFEKTIV BYGGESAKSBEHANDLING 3619012

BÆRUM KOMMUNE
Kommunerevisjonen

Effektiv byggesaks-behandling?

Forvaltningsrevisjon

08.06.17

INNHOLD

KONKLUSJON OG SAMMENDRAG **1**

Hovedfunn 1
Rådmannens kommentarer 3

1. INNLEDNING **4**

1.1 Vurderingskriterier 4
1.2 Avgrensinger 5
1.3 Problemstillinger 5
1.4 Metoder i undersøkelsen 5

2. ER DET EFFEKTIV BYGGESAKSBEHANDLING? **6**

2.1 Hvor høy er verdiskapningen? 6
2.2 Hvor lav er ressursbruken? 12
2.3 Revisjonens vurdering 14

3. ER KOMMUNENS REGELVERK TIL HINDER FOR EFFEKTIVITET? **15**

3.1 Er kommuneplanens bestemmelser til hinder for effektivitet? 15
3.2 Er bestemmelsene i reguleringsplanene til hinder for effektivitet? 17
3.3 Revisjonens vurdering 19

4. KAN ELEKTRONISKE TJENESTER EFFEKTIVISERE? **20**

4.1 E-byggesak 20
4.2 Standardisering og digitalisering av reguleringsbestemmelser 21
4.3 Digital plan- og byggesaksdialog 22
4.4 Revisjonens vurdering 22

KILDER **1**

RÅDMANNENS HØRINGSSVAR **1**

Forsidebilde er hentet fra informasjonen på kommunens hjemmeside om byggesøknader.

KONKLUSJON OG SAMMENDRAG

Kontrollutvalget vedtok å gjennomføre en forvaltningsrevisjon for å undersøke om kommunens byggesaksbehandling kan effektiviseres.

Hovedfunn

- Bærum skiller seg ikke negativt ut på effektivitet i byggesaksbehandlingen.
- Kommunens regelverk er et hinder for effektiviteten.
- Kommunens regelverk er krevende å forenkle.
- Byggesaksbehandlingen kan effektiviseres med elektroniske løsninger.

Bærum skiller seg ikke negativt ut på effektivitet i byggesaksbehandlingen
Vi definerer effektivitet slik:

$$Effektivitet = \frac{verdiskaping}{ressursbruk}$$

Bærum har noe høyere verdiskapning særlig i form av kortere saksbehandlingstid enn snittet av storkommunene. Kvaliteten på vedtakene synes ikke å skille seg ut fra andre kommuner og har hatt en klar bedring de sist årene. Samtidig har Bærum relativt høye driftsutgifter til byggesaksbehandling, sammenlignet med de andre storkommunene.

Blant de 11 storkommunene vi har sammenlignet med er det sammenheng mellom ressursbruk og verdiskapning i form av saksbehandlingstid. Kommuner med kort saksbehandlingstid har høy ressursbruk. Kommuner med høy befolkningsvekst har også høy ressursbruk. Det er for mange faktorer som påvirker til at en kan konkludere sikkert, men Bærum skiller seg i alle fall ikke negativt ut.

Komplisert kommunalt regelverk er et hinder for effektiviteten
Regelverket for byggesaker er komplisert. Gamle og komplekse reguleringsplaner påpekes som et hinder for effektiv byggesaksbehandling i kommunens styringsdokumenter, av søkere og av saksbehandlere. Mange eldre reguleringsplaner er lite oppdatert og har bestemmelser det er vanskelig å tolke i dag. Antall vedtatte reguleringsplaner øker for hvert år. Bestemmelsene i kommuneplanens arealdel øker i omfang og synes ikke å bli forenklet over tid.

Det er vanskelig for vanlige mennesker å forstå hvilke bestemmelser som gjelder når de skal søke om byggesakstillatelse. Det er også ressurskrevende for saksbehandlere å behandle sakene.

Kommunalt regelverk er krevende å forenkle
Å gjøre omfattende endringer i gamle reguleringsplaner er en omfattende og ressurskrevende prosess. For utfylling, endring og oppheving av reguleringsplan, gjelder i stor grad samme bestemmelser som for utarbeiding av ny reguleringsplan.

Ny kommuneplan kan sette til side bestemmelser i gamle reguleringsplaner og oversette bestemmelsene til dagens språk.

Rådmannen påpeker problemet med uklare bestemmelser i siste handlingsprogram og sier at det skal vurderes om områder med uklart plangrunnlag skal reguleres etter en forenklet modell, eller om plangrunnlaget skal avløses av nye bestemmelser i kommuneplanen. Denne vurderingen blir antakelig fremlagt i 2018/2019.

Elektroniske løsninger har et stort potensial for å effektivisere
Revisjonen mener elektroniske løsninger har størst potensiale til å forenkle og effektivisere byggesakene både for brukerne og for saksbehandlerne.

Revisjonen mener det ikke er sannsynlig at kompleksiteten i regelverket totalt vil avta vesentlig fremover. At det kommunale regelverket digitaliseres og knyttes til de enkelte eiendommene vil gjøre det langt enklere for brukere og saksbehandlere å få frem de bestemmelsene de skal forholde seg til.

Ved fulldigitalisering av arbeidsprosesser vil brukere kunne få automatisk og rask tilbakemelding om evt. feil og mangler ved innsendt byggesøknad.

Bærum deltar i et prosjekt som har som mål å utvikle løsninger som kan digitalisere hele byggesaksprosessen. Dette prosjektet skal være ferdig i 2019. Digitale løsninger er avhengig av at reguleringsbestemmelser standardiseres. Rådmannen setter nå ned en gruppe som skal vurdere hvordan dette kan gjøres. Standardisering av bestemmelsene vil også i seg selv gjøre regelverket enklere for brukerne.

Revisjonen mener arbeidet med å standardisere bestemmelsene er viktig for å effektivisere byggesaksbehandlingen gjennom digitale løsninger og vil understreke viktigheten av dette arbeidet.

Effektiviseringsgevinsten kan tas ut i høyere verdiskapning eller i redusert ressursbruk.

Revisjonen har ingen anbefalinger da rådmannen har igangsatt arbeid for de utfordringer vi har sett.

Forvaltningsrevisjonen er utført av Morten Mjølsnes.

Rådmannens kommentarer

Rådmannen takker for en god rapport som vil være nyttig i vårt videre forbedringsarbeid.

Revisjonsrapporten gir ingen konkrete anbefalinger, men det pekes på at reguleringsbestemmelser kan være vanskelige å finne på internett. På kommunens internettsider for plan, bygg og geodata finner innbyggerne informasjon om planprosessen, byggeregler, status på sak m.m. Nytt verktøy for Plan- og byggesaksdialog i Bærum kommune ble **1 juni 2017** lagt ut på internett. Her vil innbyggerne finne plan-, bygge- og delesaker vist i kartet.

Bærum kommune er i front når det gjelder å bidra til arbeid med digitalisering på landsnivå:

- Plan- og bygningstjenesten inngikk 12.09.16 en samarbeidsavtale med Norkart AS. Et av hovedpunktene i avtalen omhandler digital byggesaksbehandling. Plan- og bygningstjenesten har tre medarbeidere som bistår i dette forsknings- og utviklingssamarbeidet. Prosjektet forventes å gå over tre år, dvs 2016 - 2019.
- Plan- og bygningstjenesten er representert i KS' «Brukerrådet for plan, bygg og geodata». Tema her er bl.a. e-byggesak, e-byggesøknad, e-plansak og automatisk henting av data fra KOSTRA.
- Plan- og bygningstjenesten sitter også i en arbeidsgruppe i regi av KMD, som har utarbeidet en nasjonal mal for reguleringsbestemmelser. Arbeidsgruppen jobber nå med formuleringer for fulldigitale reguleringsbestemmelser. Dette siste arbeidet er helt i startgropa og vil pågå minst ett år.
- Plan- og bygningstjenesten vil starte opp prosjektet «Forenkling av bestemmelser for småhusområdene som forventes fremlagt 2018/2019.

For Bærum kommune er det viktig at arbeidet inn i de ulike prosjektene er mest mulig samordnet i forhold til innspill, erfaring, rapportering mv. Plan- og bygningstjenesten skal etablere en tverrfaglig intern arbeidsgruppe hvor det er naturlig at personer som deltar i nasjonale fora også deltar.

1. INNLEDNING

Kontrollutvalget vedtok å gjennomføre en forvaltningsrevisjon for å undersøke om kommunens byggesaksbehandling kan effektiviseres.[1]

Forvaltningsrevisjonen skulle undersøke disse problemstillingene:

- Hva hindrer effektivitet i byggesaksbehandling?
- Er kommunens regelverk til hinder for effektiv saksbehandling?

Kontrollutvalget satte fristen for avlevering til junimøtet.[2]

1.1 Vurderingskriterier

Vurderingskriterier er krav eller forventninger som funnene i undersøkelsen vurderes mot.

1.1.1 Viktige lover og bestemmelser

Formålet med *Kommuneloven* er å legge forholdene til rette for et funksjonsdyktig kommunalt folkestyre, og for en rasjonell og effektiv forvaltning av de kommunale fellesinteresser.[3]

Plan- og bygningsloven har som formål bl.a. at byggesaksbehandlingen etter loven skal sikre at tiltak blir i samsvar med lov, forskrift og planvedtak.[4] Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter. Bestemmelsene omfatter tiltak som: oppføring, påbygging eller plassering av bygning, fasadeendring, vesentlig terrenginngrep og opprettelse av ny grunneiendom.[5] Disse tiltak kan ikke utføres uten at søknad er gitt tillatelse av kommunen.[6]

Forskrift om byggesak har som formål bl.a. å sikre effektiv og forsvarlig saksbehandling av byggesaker.[7] Den omhandler bl.a. kommunens saksbehandling [8] og tidsfrister for saksbehandling.[9]

Det er en rekke forskrifter til *Plan- og bygningsloven*.

1.1.2 Politiske vedtak i Bærum

Kommunestyret har vedtatt kommuneplanene. *Kommuneplanens samfunnsdel* sier at kommunen skal prioritere utviklings- og innovasjonsarbeid.[10] *Kommuneplanens arealdel* har overordnete bestemmelser for byggesakene.[11]

[1] Kontrollutvalget møte 07.11.16 sak 061/16 *Valg av forvaltningsrevisjoner i 2017*.
[2] Kontrollutvalget 05.12.2016 sak 066/16 *Virksomhetsplan 2017 revisjonen*.
[3] LOV-1992-09-25-107 *Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).* § 1. *Lovens formål*.
[4] LOV-2008-06-27-71 *Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven).* § 1-1. *Lovens formål.*
[5] *Plan- og bygningsloven* § 20-1. *Tiltak som omfattes av byggesaksbestemmelsene.*
[6] *Plan- og bygningsloven* § 20-2. *Søknadsplikt.*
[7] FOR-2010-03-26-488 *Forskrift om byggesak (byggesaksforskriften)*, § 1-1. *Formål* pkt. b.
[8] *Byggesaksforskriften* Kapittel 6. *Kommunens saksbehandling*.
[9] *Byggesaksforskriften* § 7-1. *Tidsfrister for kommunens og klageinstansens saksbehandling*.
[10] Kommunestyret 30.10.13 sak 085/13 *Kommuneplanen 2013 - 2030 - samfunnsdel med arealstrategi*, vedlegget side 8.
[11] Kommunestyret 17.06.15 sak 058/15 *Kommuneplanens arealdel 2015-30 - 2.gangsbehandling*.

Kommunestyret har også vedtatt bestemmelsene i de ulike reguleringsplanene.

I siste handlingsprogram er det satt opp som utviklingstiltak å forenkle bestemmelsene for småhusområdene. [12]

Kommunestyret vedtok i mars 2017 *Digitaliseringsstrategi for Bærum kommune*.[13] I saksfremlegget står det at *digitalisering er et viktig verktøy for forenkling av kompliserte regelverk, og fornying av tungvint forvaltningspraksis.* Digitaliseringsstrategien har bl.a. som ambisjon å effektivisere/ automatisere byggesaksbehandlingen.[14]

1.2 Avgrensinger

Arbeidsflyten ved byggesaksbehandlingen har vi ikke gått inn på. Byggesaksavdelingen var en av pilotene for innføring av LEAN, som er en metodikk for forbedringsarbeid.[15] Dette prosjektet har fått mye omtale i rapporteringen til kommunestyret siden.[16]

1.3 Problemstillinger

Vi velger å dele inn rapporten i følgende problemstillinger:

- Er det effektiv byggesaksbehandling?
- Er kommunens regelverk til hinder for effektivitet?
- Kan elektronisk tjenester effektivisere?

I framstillingen under hver av problemstillingene presenterer vi først relevante fakta, for deretter å vurdere fakta opp mot kriteriene.

1.4 Metoder i undersøkelsen

Prosjektet er gjennomført og rapportert i samsvar med *Standard for forvaltningsrevisjon*.[17]

Fakta er hentet inn slik:

- Sammenligningstall for de 11 største kommunene[18] er hentet fra KOSTRA.[19]
- Aktuelle opplysninger rapportert til de folkevalgte er samlet ved gjennomgang av handlingsprogrammene og årsrapportene fra 2007 og fremover.
- Tall om klagesaker er hentet fra kommunens årsrapporter 2008 til 2013 og fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus.
- Diverse opplysninger er gitt av ledere og ansatte i administrasjon.

[12] *Handlingsprogram 2017- 2020* side 86.
[13] Kommunestyret 29.03.17 sak 033/17 *Digitaliseringsstrategi for Bærum kommune*.
[14] *Digitaliseringsstrategi for Bærumkommune*, side 26.
[15] *Årsrapport 2011* side 77.
[16] *Tertialrapport 1 2011* side 33, Årsrapport 2011 side 77 og 96, Handlingsprogram 2013 – 2016 side 115, *Årsrapport 2013* side 40 og 118, *Handlingsprogram 2014-2017* side 13 og 131, *Handlingsprogram 2016 – 2019* side 107 og *Handlingsprogram 2017- 2020* side 81.
[17] RSK 001, Fastsatt av styret i Norges Kommunerevisorforbund 01.02.11
[18] De 11 største kommunene: Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger, Bærum, Kristiansand, Fredrikstad, Sandnes, Tromsø, Drammen og Asker.
[19] Statistisk sentralbyrå – Kommune til stat rapportering-

2. ER DET EFFEKTIV BYGGESAKSBEHANDLING?

Kommuneloven sier at formålet med loven bl.a. er å legge forholdene til rette for en rasjonell og effektiv forvaltning av de kommunale fellesinteresser.[20]

Plan- og bygningsloven og *Forskrift om byggesak* angir en rekke krav til kommunens saksbehandling bl.a. tidsfrister for saksbehandlingen. [21]

Forvaltningsloven sier at forvaltningsorganene har en alminnelig veiledningsplikt innenfor sitt saksområde. [22] Formålet skal være å gi parter og andre interesserte adgang til å ivareta sine interesser i bestemte saker på best mulig måte. [23]

Effektivitet i sosialøkonomisk forstand betyr det å oppnå en høy verdiskapning samtidig som en ikke benytter mye ressurser.[24]

$$Effektivitet = \frac{verdiskaping}{ressursbruk}$$

Effektiviteten avhenger dermed av hva vi mener med verdiskapning. Den viktigste verdiskapning i byggesaksbehandlingen er:[25] rask saksbehandling, vedtak i samsvar med bestemmelsene, likebehandling, forutsigbarhet og tilgjengelighet.

For denne problemstillingen legger vi følgende kriterier til grunn:

- ⇒ Byggesaksbehandlingen skal ha høy verdiskapning.
  - Søknader skal behandles innen lovens frister.
  - Vedtakene skal være i samsvar med regelverket.
  - Det skal gis god veiledning.
- ⇒ Byggesaksbehandlingen skal ha lav ressursbruk.

2.1 Hvor høy er verdiskapningen?

Likebehandling og forutsigbarhet inngår hensyn som skal ivaretas i saksbehandlingen forut for et vedtak. En forvaltningsrevisjonsrapport i 2010 konkluderte med at det var en liten risiko for forskjellsbehandling i saksbehandlingen.[26] Det er tilgjengelig sammenligningstall for saksbehandlingstid og for andel vedtak som er i samsvar med bestemmelsene. Vi fokuserer derfor på disse to verdiene.

[20] LOV-1992-09-25-107 *Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).* § 1. *Lovens formål*.
[21] LOV-2008-06-27-71 *Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven).* § 21-7. *Tidsfrister med særskilte virkninger* og FOR-2010-03-26-488 *Forskrift om byggesak (byggesaksforskriften)*, § 7-1. *Tidsfrister for kommunens og klageinstansens saksbehandling*.
[22] LOV-1967-02-10 *Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)* § 11. *(veiledningsplikt).*
[23] *Veileder og kommentarutgave til Forvaltningsloven i kommunene* (2011). Av K. Grimstad og S. Halvorsen. Kap. 6.1.1.
[24] T. Busch, E. Johansen, J.O. Vanebo: Økonomistyring i det offentlige. 3.utgåve. Oslo, 2002.
[25] Møte 25.04.17 med bygningssjef.
[26] Kommunestyret 17.12.10 sak 074/10 *Forvaltningsrevisjonsrapport - Likebehandling i byggesaker*.

2.1.1 Behandles søknadene innen lovens frister?

3 ukers saksbehandlingsfrist

Plan- og bygningsloven angir ulike tidsfrister for ulike typer søknader.[27] Fire typer søknader har frist på 3 uker.[28]

Årsrapportene har opplyst om utvikling i antall behandlede byggesaker.[29] Tallene viser at antall saker har vært relativt stabilt på ca. 1 200 saker i året. Antall byggesaker har variert med mindre enn 9 % fra år til år med unntak av en topp i 2011 og en nedgang i 2015.

Figuren nedenfor sammenligner gjennomsnittlig saksbehandlingstid i Bærum med gjennomsnittet for de 11 største kommunene i landet (ASSS).[30] Tallene for 2016 er foreløpige og kan inneholde feil.

Figur 2-1 Snitt saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist.

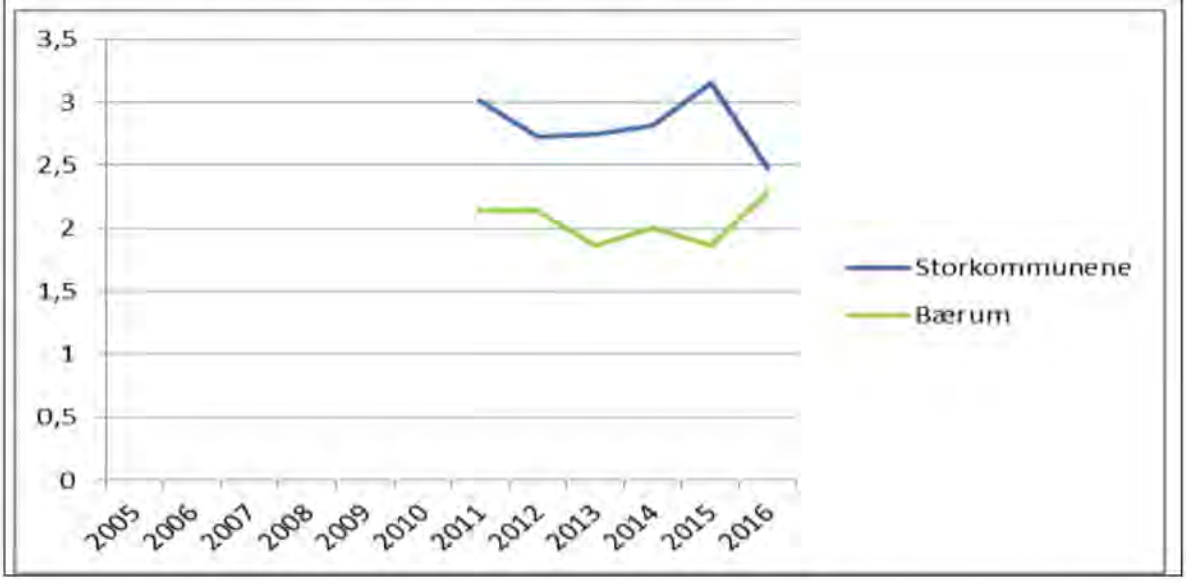

Figuren viser at Bærum har en gjennomsnittlig saksbehandling på godt under kravet om 3 uker. Saksbehandlingstiden er også godt under snittet for de andre storkommunene. I rapportering til kommunestyret er det opplyst at saksbehandlingstiden var på et historisk lavt nivå i 2011.[31] Bærum har hatt kortest saksbehandling av storkommunene i perioden.

---

[27] LOV-2008-06-27-71 *Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven).* § 21-7. *Tidsfrister med særskilte virkninger.*

[28] Søknad om tillatelse til tiltak som omfattes av § 20-3, som er i samsvar med bestemmelser, der det ikke foreligger merknader fra naboer og der ytterligere tillatelse, samtykke eller uttalelse fra annen myndighet ikke er nødvendig. Søknad om tillatelse til tiltak som omfattes av § 20-4 og som er i samsvar med bestemmelser, og ytterligere tillatelse, samtykke eller uttalelse fra annen myndighet ikke er nødvendig. Søknad om igangsettingstillatelse. Krav om ferdigattest med nødvendig dokumentasjon.

[29] *Årsrapport 2007* side 40, *Årsrapport 2009* side 61, *Årsrapport 2011* side 76, *Årsrapport 2013* side 95, *Årsrapport 2015* side 32 og *Årsrapport 2016* side 34.

[30] Det er ikke tall i KOSTRA fra før 2011.

[31] *Årsrapport 2011* side 76.

12 ukers saksbehandlingsfrist

Plan- og bygningsloven angir ulike tidsfrister for ulike typer søknader.[32] To typer søknader har frist på 12 uker.[33]

I Bærums styringsdokumenter er det strengere tidsfrister satt som mål for 12 uker-saker.[34]

Figuren nedenfor sammenligner gjennomsnittlig saksbehandlingstid i Bærum med gjennomsnittet for de 11 største kommunene i landet. Det mangler tall for noen av storkommunene i de foreløpige KOSTRA tallene for 2016.

Figur 2-2 Snitt saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist.

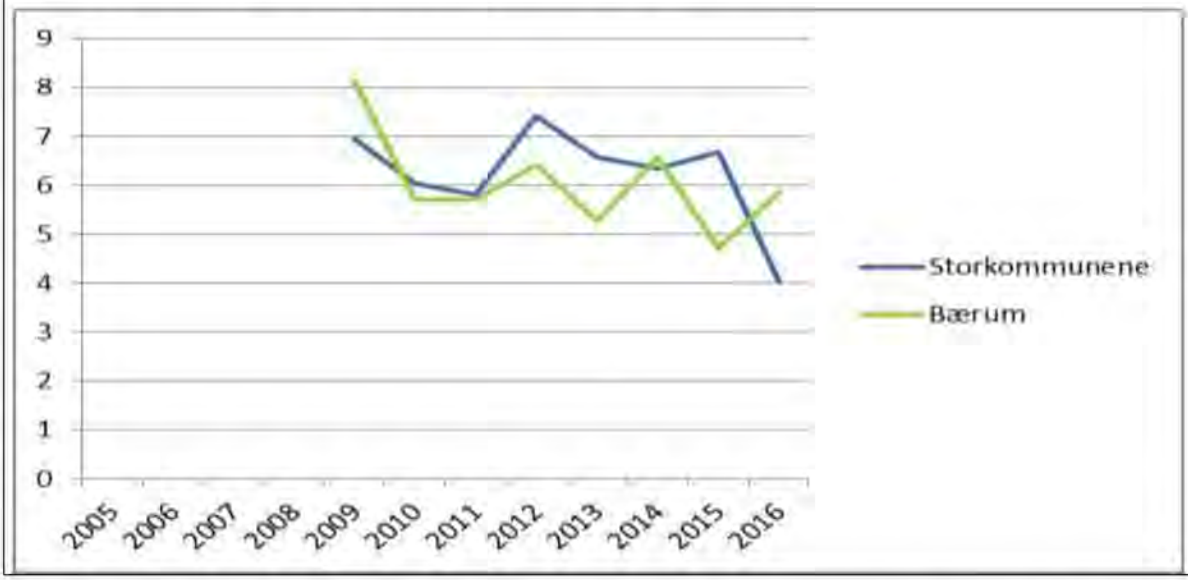

Figuren viser at Bærum har en gjennomsnittlig saksbehandling godt under kravet om 12 uker Kommunestyrets strengere tidsfrister er overholdt siden 2013. Bærum har hatt 4. kortest saksbehandlingstid av storkommunene i perioden. Tallene for 2016 er usikre og Årsrapport 2016 sier at saksbehandlingstiden for byggesaker ble redusert i 2016.[35] Fra 2015 til 2016 var det flere saker som fikk 12 ukers frist.[36] Det ble vedtatt lovpålagt 12 ukers saksbehandlingstid for søknader med dispensasjon. Før dette var det ikke lovpålagt frist for søknader med dispensasjon.

---

[32] LOV-2008-06-27-71 *Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven).* § 21-7. *Tidsfrister med særskilte virkninger.*

[33] Søknad om tillatelse etter § 20-2 etter at fullstendig søknad foreligger, med mindre annet følger av andre eller tredje ledd. Søknad om tillatelse til tiltak etter § 20-2 som krever dispensasjon fra plan eller planbestemmelser. (Fristen løper ikke i den tiden søknaden ligger til uttalelse hos regionale og statlige myndigheter, jf. § 19-1)..

[34] *Årsrapport 2011* side 77: 4 uker, *Handlingsprogram 2012 – 2015* side 85:7 uker eller mindre, *Handlingsprogram 2014 – 2017* side 130: 8 uker eller mindre i 2014, *Handlingsprogram 2016-2019* side 108:10 uker og *Handlingsprogram 2017-2020* side 81:10 uker eller mindre.

[35] *Årsrapport 2016* side 34.

[36] Møte 05.05.17 med kommunalsjef plan-miljø-kultur og bygningssjef.

Handlingsprogram 2014 – 2017 opplyser at rådmannen opprettholder fokus på å effektivisere byggesaksbehandlingen.[37] Kortere saksbehandlingstid vil på sikt kunne gi lavere byggesaksgebyrer for innbyggerne og lavere kostnader for kommunen.

Andel søknader der kommunen har overskredet lovpålagt saksbehandlingstid varierer mellom 2 og 8 % fra år til år.[38] Bærum skiller seg ikke ut fra de andre storkommunene, men synes å ha hatt en bedring de siste årene. Fra 2011 til 2013 er det en klar nedgang i andelen som har overskredet frist. I 2011 ble Byggesaksavdelingen en av pilotene for innføring av LEAN, som er en metodikk for forbedringsarbeid.[39] Dette prosjektet har fått mye omtale i rapporteringen siden.[40]

2.1.2 Er vedtakene i samsvar med regelverket?

Vedtak gitt i byggesakene kan påklages. Alle klagesaker der søker får avslag behandles av planutvalget[41] før de i hovedsak oversendes Fylkesmannen[42] som er klageinstans.[43] Dersom Fylkesmannen gir få klager medhold, så indikerer det at kommunens vedtak i hovedsak er i samsvar med bestemmelsene.

Av ca. 1 200 byggesaker årlig påklages ca. 10 %.[44] Årsrapportene viser at antall klager har vært relativt stabilt fra 2005 til i dag. [45]

Revisjonen har ikke funnet sammenligningstall med de andre storkommunene.[46]

Årsrapportene for 2008 til 2013 rapporterte hvor mange klager som fikk medhold av Fylkesmannen.[47] Vi har fått oversendt tallene for årene 2005 -2016.[48] Fylkesmannen i Oslo og Akershus har statistikk for klagesakene for de ulike kommunene for de 5 siste årene.[49] Vi har fått tilsendt tallene for Asker.[50]

[37] *Handlingsprogram 2014 – 2017* side 131.
[38] KOSTRA tall.
[39] *Årsrapport 2011* side 77.
[40] *Tertialrapport 1 2011* side 33, Årsrapport 2011 side 77 og 96, Handlingsprogram 2013 – 2016 side 115, *Årsrapport 2013* side 40 og 118, *Handlingsprogram 2014-2017* side 13 og 131, *Handlingsprogram 2016 – 2019* side 107 og *Handlingsprogram 2017- 2020* side 81.
[41] Møte 10.05.17 med reguleringssjef.
[42] *Handlingsprogram 2014 – 2017* side 131.
[43] https://www.fylkesmannen.no/Oslo-og-Akershus/Plan-og-bygg/Plan--og-bygningsrett/
[44] *Handlingsprogram 2009 – 2012* side 109, *Handlingsprogram 2011 – 2014* side 117 og *Handlingsprogram 2014 – 2017* side 131.
[45] *Årsrapport 2007* side 40, *Årsrapport 2009* side 61, *Årsrapport 2011* side 76, *Årsrapport 2013* side 95, *Årsrapport 2015* side 32 og *Årsrapport 2016* side 34.
[46] Hjemmesidene til fylkesmennene.
[47] *Årsrapport 2008* side 52, *Årsrapport 2009* side 63, *Årsrapport 2010* side 60, *Årsrapport 2011* side 77, *Årsrapport 2012* side 86 og *Årsrapport 2013* side 97.
[48] Epost 25.04.17 fra bygningssjef.
[49] Hjemmesiden til Fylkesmannen i Oslo og Akershus https://www.fylkesmannen.no/Oslo-og-Akershus/Plan-og-bygg/Plan--og-bygningsrett/Statistikk-2016--klagesaker-etter-plan--og-bygningsloven/. Ingen andre fylkesmenn har lagt ut slik statistikk.
[50] Epost 12.05.17 fra Fylkesmannen Oslo og Akershus.

Figur 2-3 Utvikling i andel klager som har fått medhold hos fylkesmannen.

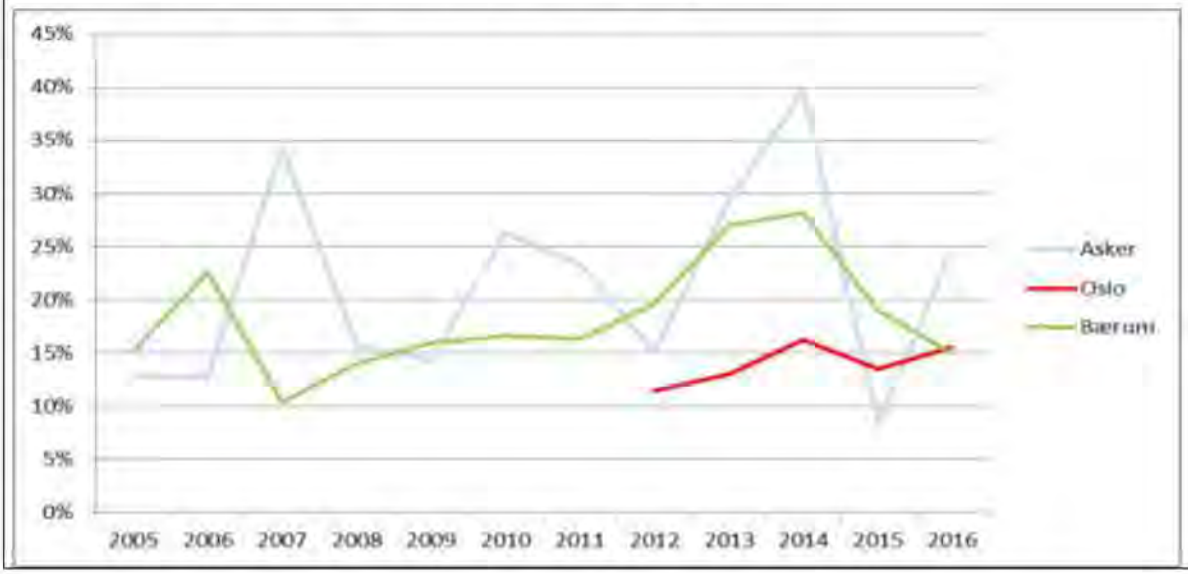

Figuren viser at andel klager fra Bærum som fikk medhold, økte fra 2007 til 2014, men at det har vært en nedgang de to siste årene. I 2013 ønsket rådmannen å vurdere forenklinger i kommunens saksforberedelser og behandling av klagesaker.[51] Dette kan synes å ha gitt positive resultater. Figuren viser også at andelen klager i Bærum som har fått medhold hos Fylkesmannen, har ligget under Asker mens Oslo har vært markant bedre enn Bærum.

2.1.3 Gis det god veiledning?

I forbindelse med en forvaltningsrevisjon i 2010 gjorde vi en spørreundersøkelse blant søkerne.[52] Undersøkelsen gav et gjennomgående positivt bilde av byggesaksbehandlingen i kommunen. Et klart flertall av respondentene var fornøyd, flere svært fornøyd med saksbehandlingen. Flere av de respondentene som hadde erfaring fra flere kommuner, uttalte at Bærum etter deres erfaringer var *i en særstilling* sammenlignet med nabokommunene.

Positive trekk som ble fremhevet var profesjonell holdning og forutsigbarhet i saksbehandlingen. Forhåndskonferanser ble fremhevet som viktig for å sikre forutsigbarhet. God serviceholdning, tilgjengelighet og saksbehandling innenfor fristene ble også trukket fram som positive trekk ved kommunens byggesaksenhet.

Innbyggere i Bærum som vil finne bestemmelsene som gjelder en eiendom, skal i utgangspunktet kunne finne frem via kommunens nettsider.[53] På hjemmesiden til Plan, bygg og geodata ligger mye relevant informasjon for den som skal søke.[54] Det er informasjon om hvordan en søker, en finner oversikt over planer under arbeid, en kan sjekke status på saker m.m.

[51] *Handlingsprogram 2014 – 2017* side 131.
[52] Kommunestyret 17.12.10 sak 074/10 *Forvaltningsrevisjonsrapport - Likebehandling i byggesaker.*
[53] Epost 15.05.17 fra bygningssjef.
[54] Bærum kommune: https://www.baerum.kommune.no/tjenester/plan-bygg-og-geodata/

I *Bærumskart* kan en finne området for aktuell(e) reguleringsplan(er) og kommuneplanområder. Bestemmelsene i kommuneplan og reguleringsplaner ligger ikke her. Kommuneplanens bestemmelser ligger under *Kommunale byggeregler*,[55] men her ligger ikke reguleringsbestemmelser. Revisjonen klarte ikke å finne reguleringsbestemmelser etter 30 minutters forsøk og antar at det også vil være vanskelig for andre.

Vi får opplyst at i utgangspunktet er det meningen at innbyggerne skal kunne finne frem via kommunens nettsider, men at det ikke er lett og at Plan- og bygningstjenesten derfor gir muntlig og skriftlig veiledning. [56]

Plan- og bygningstjenesten har disse veiledningstiltakene:

- En ekspedisjon, som kan bistå hver dag kl. 9:00 - 15:45.
- Byggesaksinformasjon som er betjent hver dag kl. 10:00 - 14:00.[57]
- Egen e-postadresse[58] hvor spørsmål blir besvart i løpet av to dager.
- En kan bestille gratis forhåndskonferanse. Da sendes spørsmål inn i forkant og saksbehandler sjekker rammene og hva som gjelder for den aktuelle eiendommen.

[55] Bærum kommune: https://www.baerum.kommune.no/tjenester/plan-bygg-og-geodata/kommunale-byggeregler/
[56] Epost 14.05.17 fra bygningssjef.
[57] Torsdag 12:00 – 14:00.
[58] byggesak@baerum.kommune.no

2.2 Hvor lav er ressursbruken?

KOSTRA har sammenligningstall for brutto driftsutgifter til byggesak.[59] Figuren nedenfor viser utgiftene i Bærum sammenlignet med snitt for storkommunene.[60]

Figur 2-4 Brutto driftsutgifter byggesaksbehandling per innbygger

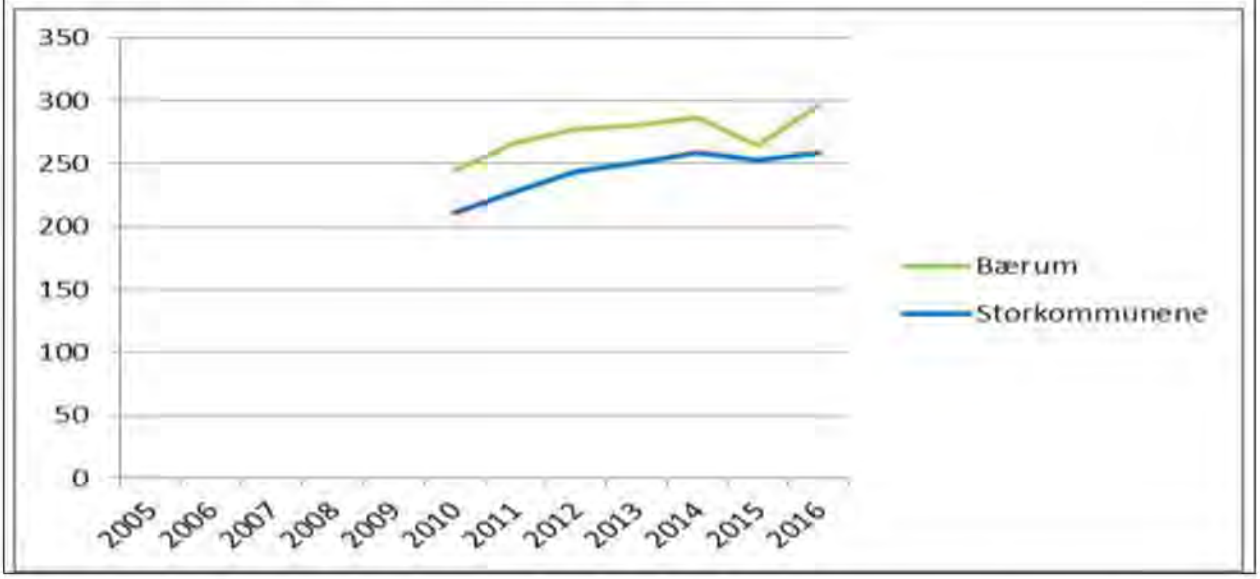

Figuren viser at driftsutgiftene er høyere i Bærum enn snittet i storkommunene. Bærum er fjerde høyest av de 11 storkommunene.[61] Utgiftene varierte mellom 419 og 202 kroner per innbygger i 2016 [62] og noen kommuner drar snittet klart ned. Driftsutgiftene per m² er omtrent på snittet.[63]

I handlingsprogram er det påpekt at Bærum har sterkt utbyggingspress, høye grunnverdier og høyt konfliktnivå i plan- og byggesaker. [64] Kommunen må derfor utføre en grundig og ressurskrevende behandling. Bærum kommune bruker mye ressurser på saksbehandlingen, men har samtidig kortere saksbehandlingstid enn gjennomsnittet i ASSS-kommunene.

Det er en sammenheng mellom driftsutgifter og saksbehandlingstid.[65] Kommunene med høye driftsutgifter har generelt lavere saksbehandlingstid og omvendt.[66] F.eks. har Fredrikstad

[59] *Brutto driftsutgifter til bygge-, delesaksbehandling og seksjonering (f.302), per innb., konsern*. Område er selvfinansiert.
[60] De 11 største kommunene: Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger, Bærum, Kristiansand, Fredrikstad, Sandnes, Tromsø, Drammen og Asker.
[61] Snitt driftsutgifter per innbygger de fem siste årene.
[62] Henholdsvis Asker og Fredrikstad.
[63] *Brutto driftsutgifter f. 302 Byggesaksbehandling og seksjonering pr. kvm. Godkjent bruksareal, konsern*.
[64] *Handlingsprogram 2008-2011* side 75.
[65] Vi sammenligner gjennomsnittlig brutto driftsutgifter, saksbehandlingstid saker med 3 ukersfrist og saksbehandlingstid saker med 12 ukersfrist, i perioden 2011 til 2016.

lavest driftsutgifter og lengst saksbehandlingstid. Asker har høyest driftsutgifter og 3. kortest saksbehandlingstid.

Det er likevel ingen direkte sammenheng. Sandnes har 3. høyest driftsutgifter men likevel nest lengst saksbehandlingstid. Stavanger har nest lavest driftsutgifter, men er middels på saksbehandlingstid.

Det synes heller ikke å være en direkte sammenheng mellom driftsutgifter og kvaliteten på saksbehandlingen. Vi har bare sammenligningstall for Asker og Oslo på andel klagesaker som får medhold hos fylkesmannen. Begge disse kommunene har høyere driftsutgifter enn Bærum, men mens Asker har hatt høyere andel klagesaker som får medhold, så har Oslo hatt færre.

Det er også en sammenheng mellom befolkningsvekst og driftsutgifter. Høy befolkningsvekst gir flere byggesaker og dermed høye driftsutgifter til byggesak per innbygger. Sandnes med høye driftsutgifter og lang saksbehandlingstid, har også den prosentvis klart største befolkningsveksten av storkommunene. Tabellen nedenfor viser saksbehandlingstid, driftsutgifter og befolkningsvekst for du 11 største kommunene i perioden 2011-2016.

Tabell 2-1 Gjennomsnitt storkommunene 2011 - 2016

	Behandlingstid 3 ukersfrist	Behandlingstid 12 ukersfrist	Driftsutgifter per innb.	Befolkningsvekst
Asker	2,6	4,6	375	8,7 %
Bergen	2,5	8,8	260	7,3 %
Bærum	2,0	5,8	279	8,5 %
Drammen	2,3	7,5	216	7,3 %
Fredrikstad	4,0	11,6	184	5,9 %
Kristiansand	2,6	6,5	220	7,3 %
Oslo kommune	2,4	7,5	306	9,9 %
Sandnes	4,1	7,7	281	12,9 %
Stavanger	2,9	4,5	190	5,3 %
Tromsø	3,7	5,7	194	7,7 %
Trondheim	2,7	6,0	220	8,0 %

2.2.1 Andre forhold som påvirker kostnadene

Flere andre faktorer påvirker kostnad og verdiskapning. Kompleksiteten i reguleringsbestemmelsene framheves av flere som et hinder for effektiv byggesaksbehandling. Dette kommer vi tilbake til i kapittel 4.

[66] Vi sammenligner her gjennomsnittlig saksbehandlingstid 3 mnd. frister og 12 mnd. frister med brutto driftsutgifter, de 6 siste årene.

Bygningssjefen påpeker at utdanningsnivå blant innbyggere i Bærum er høyere enn i de andre storkommunene, og at dette fører til flere klager. [67] Avslag på søknad gir klage fra utbygger og godkjenning gir klage fra nabo.

Bygningssjefen påpeker også at Bærum generelt har høyt lønnsnivå som slår ut blant ansatte i kommunen. Høye lønnskostnader gir høyere driftsutgifter. [68]

Byggesaksbehandlerne i Bærum er organisert i team som rullerer slik at en sak behandles av flere.[69] Dette gir høyere ressursbruk men samtidig bl.a. større sikkerhet mot forskjellsbehandling og misligheter.

2.3 Revisjonens vurdering

Vi definerer effektivitet som:

$$Effektivitet = \frac{verdiskaping}{ressursbruk}$$

Bærum har noe høyere verdiskapning særlig i form av kortere saksbehandlingstid enn snittet av storkommunene. Kvaliteten på vedtakene synes ikke å skille seg ut fra andre kommuner, og har hatt en klar bedring de sist årene. Kommunen synes å gi god veiledning.

Samtidig har Bærum relativt høye driftsutgifter til byggesaksbehandling, sammenlignet med de andre storkommunene.

Kommunene med høy ressursbruk har generelt kortere saksbehandlingstid. Befolkningsvekst synes å virke klart inn på driftsutgiftene til byggesak per innbygger og Bærum har hatt høy befolkningsvekst i perioden vi ser på.

Revisjonen mener det er for mange faktorer som påvirker til at en kan konkludere sikkert ved bare å vurdere de 11 største kommunene. Effektiviteten på byggesaksbehandlingen i Bærum synes ikke å skille seg negativt ut i forhold til de andre storkommunene.

Det er en del faktorer som motvirker effektiv byggesaksbehandling, men som det er vanskelig for kommunens folkevalgte å endre. Forholdene kommunen har mulighet til å endre er kompleksiteten i kommunale bestemmelser, tilgjengelighet på informasjon for innbyggere og elektronisk saksbehandling. Dette vil vi se på i de neste kapitlene.

[67] Møte 25.04.17 med bygningssjef.
[68] Møte 25.04.17 med bygningssjef.
[69] Møte 05.05.17 med kommunalsjef for plan, miljø og kultur og bygningssjef.

3. ER KOMMUNENS REGELVERK TIL HINDER FOR EFFEKTIVITET?

Formålet med *Kommuneloven* er som nevnt å legge forholdene til rette for bl.a. en rasjonell og effektiv forvaltning av de kommunale fellesinteresser.[70]

De siste vedtatte handlingsprogrammene påpeker behov for omstilling gjennom forbedring og forenkling.[71]

Komplisert og omfattende regelverk er ressurskrevende å forholde seg til, og hindrer dermed effektivitet.

I kommunens regelverk for byggesaker finner en i hovedsak i to typer planer: Kommuneplanens arealdel har overordnete bestemmelser for byggesakene[72], samt reguleringsplaner har bestemmelser for et begrenset område.

For denne problemstillingen legger vi følgende kriterier til grunn:

- ⇒ Byggesaksbehandlingen skal drives rasjonelt og effektivt.
- ⇒ Byggesaksbehandlingen bør forenkles.

3.1 Er kommuneplanens bestemmelser til hinder for effektivitet?

Omfanget av lover og forskrifter har økt betydelig over tid. Plan og bygningsloven var også enklere før.[73] Bygningsloven fra 1965[74] inneholdt 20 000 ord mens plan og bygningslov fra 2017 inneholder 30 000 ord. Økningen skyldes at det er kommet inn nye krav knyttet til bl.a. naturmangfold, vassdrag, sikkerhet, kulturminner, støy, tilgjengelighet osv. Dagens Plan- og bygningslov er noe mindre omfangsrik enn Plan og bygningsloven fra 2013.

Regjeringen fokuserer på forenkling av regelverket for bl.a. byggesaker. Juli 2015 kom en forenkling i bygningsdelen av plan- og bygningsloven og i byggesaksforskriften.[75] Det ble blant annet enklere å utføre mindre tiltak på egen eiendom.

Det er kommunens regelverk de folkevalgte i Bærum kan regulere.

Plan- og bygningsloven sier kommunen skal ha en overordnet kommuneplan.[76] Arealdelen har bestemmelser for byggesakene. Når det er strid mellom bestemmelsene i kommuneplanen og reguleringsplaner vedtatt før kommuneplanen, gjelder kommuneplanen

[70] *Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).* § 1. *Lovens formål.*
[71] Bl.a. *Handlingsprogram 2016-2019* side 9 og *Handlingsprogram 2017- 2020* side 81.
[72] Kommunestyret 17.06.15 sak 058/15 *Kommuneplanens arealdel 2015-30 - 2.gangsbehandling.*
[73] Møte 10.05.17 med reguleringssjef.
[74] LOV-1985-06-14-77 *Bygningsloven.*
[75] Kommunal- og moderniseringsdepartementet 16.03.15 https://www.regjeringen.no/no/tema/plan-bygg-og-eiendom/plan--og-bygningsloven/bygg/innsikt/forenklingene-i-bygningsdelen-av-plan-og-bygningsloven-sak-vil-tre-i-kraft-1.-juli-2015/id2365201/
[76] LOV-2008-06-27-71 *Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven).* § 11-5. *Kommuneplanens arealdel.*

med noen unntak.[77] Kommuneplanen kan dermed sette til side bestemmelser i gamle reguleringsplaner og oversette bestemmelsene til dagens språk.[78]

Kommunestyrets vedtatte *Kommuneplanens arealdel 2015-30* består av plankart, juridisk bindende bestemmelser, tilhørende retningslinjer og planbeskrivelse. [79] Formannskapet behandlet i januar 2017 forslaget til *Kommuneplanens arealdel 2017-35*.[80] Revisjonen har sammenlignet omfanget av bestemmelser i forslaget til reviderte bestemmelser med gjeldende bestemmelser. De delene av bestemmelsene som gjelder boligformål er utvidet med 19 %.[81]

I siste handlingsprogram står det at dagens kommuneplanbestemmelser, som angir byggeregler for småhusområder, bør gjennomgås med sikte på større grad av forenkling og redusert tolkningsbehov. [82]

Reguleringssjefen sier at det er gjort justeringer i forslaget, men ikke forenklinger.[83] Reguleringssjefen sier også at utvidelsene kommer som følge av politiske ønsker. Kommuneplanene får en del konsekvenser som ikke er politisk ønsket.[84] Det kan bl.a. bli søkt om større bygg enn de folkevalgte har tenkt seg. Planutvalget behandler klagene når søker får avslag. Utvalget kan da gjøre vedtak som legge føringer for tilsvarende saker – og som tas inn i neste kommuneplan. Dette fører til flere presiseringer i den neste planen. Oslo hadde før 1997 midlertidige reguleringsbestemmelser for Oslos ytre sone.[85] Bystyret vedtok så en *Reguleringsplan for småhusområder i Oslos ytre by*.[86] Et viktig mål med planen var å sikre bystyrets vedtak om fortetting.[87] I 2006 ble planen endret mer mot vern[88] og i 2013 ble den strengere på hvilken bebyggelse som tillates oppført i småhusområdene.

I Bærum har kommunestyret vedtatt fortetning ved sentre og kollektivknutepunkt langs banetraseene, og begrenset fortetting i resten av kommunen.[89] Behovet for en felles regulering av småhusområdene i Bærum er derfor mindre enn i Oslo.

[77] *Plan og bygningsloven* § 1-5 og § 11-6 samt Bærum kommuneplans bestemmelser § 2 *Forholdet mellom kommuneplanen og reguleringsplaner (pbl § 1-5)*.
[78] Møte 10.05.17 med reguleringssjef.
[79] Kommunestyret 17.06.15 sak 058/15 *Kommuneplanens arealdel 2015-2030 – 2.gangsbehandling*.
[80] Formannskapet 17.0117 *Kommuneplanens arealdel 2017-35 - 1. gangsbehandling*.
[81] Gjeldende bestemmelser er på 899 ord og forslaget til nye bestemmelser er på 1 068 ord.
[82] *Handlingsprogram 2017- 2020* side 86.
[83] Møte 10.05.17 med reguleringssjef.
[84] Bærums første kommuneplan, den gang kalt generalplan ble vedtatt så langt tilbake som i 1978. Ved ikrafttredelsen av plan- og bygningsloven av 1986, ble begrepet kommuneplan innført og arealdelen ble juridisk bindende. Kommunestyret vedtok en slik kommuneplan i 1986. Etter den tid er kommuneplanen rullert flere ganger.
[85] Informasjon fra etatsdirektøren 29.10.15. http://www.kuv.no/nyheter/smaahusplanen1.pdf
[86] *Veileder til småhusplanen* S-4220, Oslo kommune. https://static1.squarespace.com/static/5045b015c4aa0a1a22185a64/t/5659866be4b022a25105e0f6/1448707691741/Sm%C3%A5husplanen+-+Veileder+til+reguleringsplan+i+sm%C3%A5husomr%C3%A5der%2C+oppdatert+oktober+2015.pdf
[87] *Veileder til småhusplanen* side 7.
[88] *Godkjenner småhusplan i Oslo*. Regjeringen.no. https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/godkjenner-smahusplan-i-oslo/id2473931/
[89] Kommunestyret 30.10.13 sak 085/13 *Kommuneplanen 2013 - 2030 - samfunnsdel med arealstrategi* og presisert i Kommunestyret 17.06.15 sak 058/15 *Kommuneplanens arealdel 2015-30 - 2.gangsbehandling.*

Figur 3-1 Strategisk arealkart i Kommuneplanen.

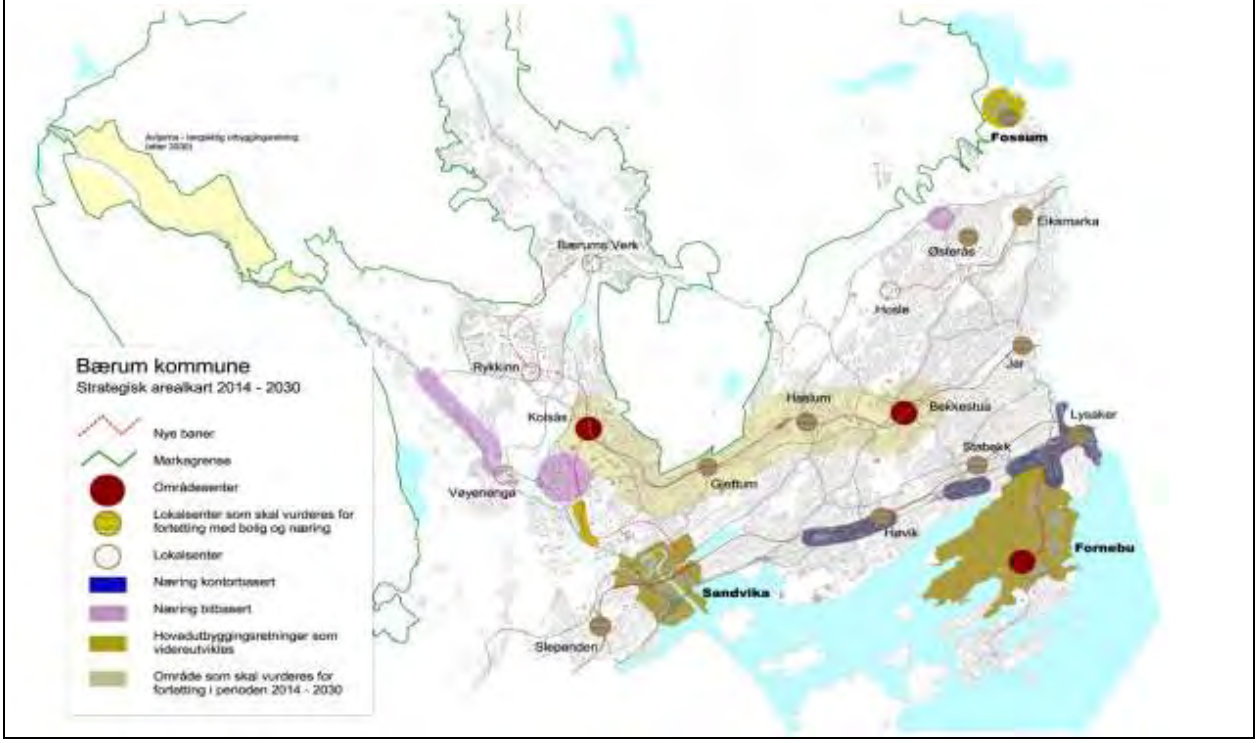

3.2 Er bestemmelsene i reguleringsplanene til hinder for effektivitet?

Antall dokumenter som har bestemmelser for en konkret eiendom varierer.[90] I uregulerte områder er det bare kommuneplanens bestemmelser som gjelder. For noen områder er det dessuten egne kommunedelplaner.[91] I regulerte områder kommer i tillegg bestemmelsene i en eller flere reguleringsplaner og eventuelt en bebyggelsesplan.

En tidligere spørreundersøkelse blant ansvarlige søkerne kartla bl.a. generelle utfordringer med byggesaksbehandlingen. [92] Noen av søkerne viste til at mange reguleringsplaner i kommunen er gamle og lite oppdatert. Gamle planer representerer uforutsigbarhet bl.a. ved at det er behov for mange dispensasjoner. [93] Siste handlingsprogram sier saksbehandling av byggesaker i områder med eldre reguleringsplaner medfører behov for en god del tolkning av regelverket.[94]

[90] Møte 10.05.17 med reguleringssjef.
[91] Områdeplaner utarbeides av kommunen der det er behov for mer detaljerte avklaringer av arealbruken enn det som går frem av kommuneplanens arealdel.
[92] Kommunestyret 17.12.10 sak 074/10 *Forvaltningsrevisjonsrapport - Likebehandling i byggesaker*. Vedlegg side 7.
[93] Revisjonen hadde en telefonisk spørreundersøkelse med et tilfeldig utvalg på 20 ansvarlige søkere.
[94] *Handlingsprogram 2017- 2020* side 86.

Bygningssjefen påpeker at Bærum har svært mange, komplekse og gamle reguleringsplaner.[95] Det er ressurskrevende å finne ut av bestemmelsene både for søker og for kommunens saksbehandlere. Dette er et hinder for effektiviteten.

En eiendom kan være omfattet av flere reguleringsplaner. Det kan dessuten være igangsatt planarbeid som har betydning. For å gjøre det ytterligere komplisert er det den plan- og bygningsloven som gjaldt på planens vedtakstidspunkt som legges til grunn for f. eks. tolkning av etasjer.[96] Det kan i tillegg være gjort mindre endringer for deler av en reguleringsplan.

Bærum har ca. 1 400 gjeldende reguleringsplaner og 175 av dem er fra før 1950.[97] Eldste gjeldende reguleringsplan er fra 1928 og omfatter Høvik gård. [98] Normalt vedtas ca. 16 ny planer i året i Bærum.[99] Svært få av de nye planene erstatter tidligere planer.[100] Dette betyr at gjennomsnittsalderen på planene øker.

Eldre reguleringsplaner har varierende detaljeringsgrad og bruker begreper og definisjoner som skiller seg fra dagens regelverk. [101] Saksbehandling av byggesaker i slike områder medfører behov for en god del tolkning av regelverket. Administrasjonen sikrer at nye reguleringsplaner er standardisert. [102]

Endring og oppheving av en eksisterende reguleringsplan krever i dag samme prosess som utarbeiding av ny plan.[103] *Plan og bygningsloven* har omfattende krav til prosessen ved utarbeiding av en reguleringsplan.[104]

Juli 2017 trer *Lov om endringer i plan- og bygningsloven* i kraft. [105] Der er det tatt inn et nytt ledd om at kommunestyret også kan delegere myndigheten til å treffe vedtak om å oppheve reguleringsplaner som i det vesentlige er i strid med overordnet plan. [106]

I siste handlingsprogram er det satt opp som utviklingstiltak å forenkle bestemmelsene for småhusområdene. [107] *Det bør vurderes om områder med uklart plangrunnlag skal reguleres etter en forenklet modell, eller om plangrunnlaget skal avløses av nye bestemmelser i kommuneplanen.* Det står at dette er forventet fremlagt 2018/2019.

[95] Møte 25.04.17 med bygningssjef.
[96] Møte 10.05.17 med reguleringssjef.
[97] Epost 25.04.17 fra bygningssjef. Tallene viser alle planer men noen er utgått, uten at det fremgår av systemet.
[98] Den første plan- og bygningsloven kom i 1924.
[99] Ca. 1 400 planer fra 1928 (88 år) gir ca. 16 planer i året. Fra 2010 har det i følge KOSTRA vært 13 planer per år.
[100] Møte 10.05.17 med reguleringssjef.
[101] *Handlingsprogram 2017- 2020* side 81 og 86.
[102] Møte 25.04.17 med bygningssjef og 10.05.17 med reguleringssjef.
[103] *Plan- og bygningsloven* § 12-14. *Endring og oppheving av reguleringsplan*.
[104] *Plan- og bygningsloven* § 12-8. *Oppstart av reguleringsplanarbeid*, § 12-9. *Behandling av planprogram for planer med vesentlige virkninger*, § 12-10. *Behandling av reguleringsplanforslag*, § 12-11. *Behandling av private reguleringsplanforslag*, § 12-12. *Vedtak av reguleringsplan* og § 12-13. *Innsigelse og vedtak av departementet*.
[105] LOV-2017-04-28-20 *Lov om endringer i plan- og bygningsloven (mer effektive planprosesser, forenklinger mv.)*
[106] *Lov om endringer i plan- og bygningsloven* § 12-14 *Endring og oppheving av reguleringsplan*, 4. ledd.
[107] *Handlingsprogram 2017- 2020* side 86.

Bygningssjef gir som et veldig grovt anslag at ca. 75 % av ressursene går til behandling av byggesaker i småhusområder.[108]

3.3 Revisjonens vurdering

Det kommunale regelverket for byggesaker er komplisert. Gamle og komplekse reguleringsplaner påpekes som et hinder for effektiv byggesaksbehandling i kommunens styringsdokumenter, av søkere og av saksbehandlere.

Det er vanskelig for vanlige mennesker å forstå hvilke bestemmelser som gjelder når de skal søke om byggesakstillatelse. Det er også ressurskrevende for saksbehandlere å behandle disse sakene.

Mange eldre reguleringsplaner er lite oppdatert og har bestemmelser det er vanskelig å tolke i dag. Antall vedtatte reguleringsplaner øker for hvert år. Å gjøre omfattende endringer i gamle planer er en omfattende og ressurskrevende prosess. For utfylling, endring og oppheving av reguleringsplan gjelder samme bestemmelser som for utarbeiding av ny plan.

Bestemmelsene i kommuneplanens arealdel øker i omfang og synes ikke å bli forenklet over tid. Utvidelsene kommer som følge av politiske ønsker. Kommuneplaner får konsekvenser som ikke er politisk ønsket og som tas inn som presiseringer i den neste planen. Kommuneplanen kan sette til side bestemmelser i gamle reguleringsplaner og oversette bestemmelsene til dagens språk.

Rådmannen påpeker problemet med uklare bestemmelser i siste handlingsprogram og sier at det skal vurderes om områder med uklart plangrunnlag skal reguleres etter en forenklet modell, eller om plangrunnlaget skal avløses av nye bestemmelser i kommuneplanen. Denne vurderingen blir antakelig fremlagt 2018/2019.

Revisjonen mener det ikke er sannsynlig at kompleksiteten i regelverket totalt vil avta vesentlig fremover.

[108] Epost 22.05.17 fra bygningssjef.

4. KAN ELEKTRONISKE TJENESTER EFFEKTIVISERE?

Kommunestyret vedtok i mars 2017 *Digitaliseringsstrategi for Bærum kommune*.[109] I saksfremlegget står det at *digitalisering er et viktig verktøy for forenkling av kompliserte regelverk, og fornying av tungvint forvaltningspraksis.* Digitaliseringsstrategien har bl.a. som ambisjon å effektivisere/ automatisere byggesaksbehandlingen.[110] Byggesaksbehandlingen skal få mer effektiv og raskere arbeidsprosess.

For denne problemstillingen legger vi følgende kriterium til grunn:

⇒ Byggesaksbehandlingen bør effektiviseres/ automatiseres.

4.1 E-byggesak

Elektronisk søknad er omtalt i handlingsprogrammet fremlagt i 2006.[111] Ca. 28 % av søknadene sendes inn via ByggSøk.[112] Det er Dokumentsenteret som sparer tid på registrering av dokumenter når det sendes inn via denne ordningen. Søkere har meldt om store problemer med systemet og det vil fases ut i forbindelse med nye systemer for e-byggesøknad.[113]

Bærum kommune inngår i et samarbeid med Norkart om prosjektet *Den digitale kommune 2019*. [114] Innovasjon Norge har bevilget 13 millioner kroner til dette prosjektet[115] og total investering er 100 millioner[116]. Målet er å lage digitale løsninger som vil forenkle og effektivisere byggesaksbehandlingen. Prosjektet skal digitalisere hele byggesaksprosessen fra A – Å og være ferdig i 2019. Norkart vil utvikle de IT-systemene som kommunene senere skal kunne kjøpe. [117]

Ved fulldigitalisering av arbeidsprosessene vil brukere kunne få automatisk og rask tilbakemelding om evt. feil og mangler ved innsendt byggesøknad.[118] Løsningene er avhengig av at reguleringsbestemmelser standardiseres og automatiseres.

Alle byggesaker krever i utgangspunktet tolkning og vurdering før godkjenning. Det er likevel oppgaver som har potensiale for automatisk behandling. Byggesak beregner at de bruker fire årsverk eller 14 % av ressursene i året, på veiledning av søkere.[119] Her kan elektronisk bistand potensielt overta mye. I 2016 var 79 % av vedtakene uten

[109] Kommunestyret 29.03.17 sak 033/17 *Digitaliseringsstrategi for Bærum kommune*.
[110] Digitaliseringsstrategi for Bærumkommune, side 26.
[111] *Handlingsprogram 2007-2010* side 11 og 55.
[112] Epost 16.05.17 fra bygningssjef.
[113] Epost 14.05.17 fra bygningssjef.
[114] Epost 07.05.17 fra kommunalsjef plan-miljø-kultur.
[115] Norkart: https://www.norkart.no/2016/12/05/den-digitale-kommune-2019-et-innovasjonsprosjekt-i-samarbeid-med-innovasjon-norge/
[116] Norkart: https://www.norkart.no/2017/02/15/pa-vei-digitale-kommune-podcast-klar/
[117] Epost 07.05.17 fra kommunalsjef plan-miljø-kultur.
[118] Epost 07.05.17 fra kommunalsjef plan-miljø-kultur.
[119] Epost 22.05.17 fra bygningssjef, 29 ansatte totalt. Av disse er 23 byggesaksbehandlere.

dispensasjon.[120] Dette er søknader som er innenfor regelverket og som i liten grad trenger vurdering. Det er en betydelig økning i antall søknader om dispensasjon så langt i 2017.[121]

Ett forhold som har betydning for effektivitet er antall mangelbrev.[122] Byggesak sender ikke mangelfulle søknader i retur, de skriver mangelbrev og forklarer, til dels i detalj, hva som trengs av suppleringer. I 2016 ble det skrevet mangelbrev i ca. 50 % av sakene. I flere av disse sakene måtte de skrive et andre og tredje mangelbrev i tillegg. Dersom e-byggesøknad kan bidra til at søknad ikke lar seg sende inn før den virkelig er komplett, vil dette frigjøre tid til saksbehandling og kunne øke effektiviteten.

Bærum kommune har fått et pristilbud fra Norkart på en app til bruk for saksbehandlere. [123] Appen brukes til å lage en tiltaksanalyse/ rapport som sammenstiller all informasjon som ligger i kartet om en gitt eiendom.

Det er også andre løsninger under utvikling for automatisering av byggesaksbehandlingen.[124]

4.2 Standardisering og digitalisering av reguleringsbestemmelser

Reguleringsplaner med digitale bestemmelser er en forutsetning for digital regelsjekk og delautomatisert byggesaksbehandling.

I dag er reguleringsbestemmelsene rene tekstdokumenter. Det er ingen direkte kobling mellom konkrete bestemmelser og hvor disse gjelder i kommunen.[125] Et viktig brukerbehov er å kunne finne alle bestemmelsene som gjelder for et konkret område / punkt. [126] Dette brukerbehovet kan ikke løses ved hjelp av tekstdokumenter.

Standardisering av bestemmelsene er et grunnlag for digitalisering. [127] Det er derfor ønskelig med standardiserte bestemmelser om bl.a. høyde,[128] utnyttelsesgrad, vegetasjon m.m. Reguleringskartene var tidligere håndtegnede kart. Det var et stort arbeid å gjøre dem om til digitale.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har satt i gang et arbeid med standardisering og digitalisering av reguleringsbestemmelser. [129] Det er laget en nasjonal spesifikasjon for nye arealplaner og digitalt planregister.[130] Regjeringen ønsker at alle kommuner tar i bruk denne malen for nye reguleringsplaner, idet den vil være grunnlaget for å håndtere bestemmelser

[120] Epost 14.05.17 fra bygningssjef, 817 vedtak uten dispensasjon av totalt 1029.
[121] Epost 06.06.17 fra bygningssjef
[122] Epost 06.06.17 fra bygningssjefen.
[123] Epost 14.05.17 fra bygningssjef, 817 vedtak uten dispensasjon av totalt 1029.
[124] Direktoratet for byggkvalitet side:https://dibk.no/globalassets/aktuelt/frokostseminar/16.02.2017_ebyggesak-360.-fremtidens-byggesaksbehandling-vil-forega-i-skyen.-tieto-software-innovation.pdf
[125] Utenom at en i teksten bruker bokstavkoder som samsvarer med områdenavn i kartet.
[126] Regjeringen: https://www.regjeringen.no/contentassets/abc7d93ed75a44bc85df127d6b3a9056/digitale_planprosesser_arealplaner_3d.pdf
[127] Møte 10.05.17 med reguleringssjef.
[128] I eksisterende reguleringsplaner angis dette nå i meter, i etasjer eller annet.
[129] Epost 07.05.17 fra kommunalsjef plan-miljø-kultur.
[130] Regjeringen: https://www.regjeringen.no/no/tema/plan-bygg-og-eiendom/plan--og-bygningsloven/plan/veiledning-om-planlegging/plankartsiden/npad/id2361191/

som en informasjonsstruktur.[131] Det kan også være mulig å konvertere bestemmelser i eldre planer til denne malen, men det kan være vanskelig å få med seg alle detaljer og nyanser i bestemmelsene.

Rådmannen setter nå ned en gruppe som skal vurdere om det er hensiktsmessig å endre formuleringene i reguleringsbestemmelsene – etterstrebe en standardisering som er så entydig som mulig.[132]

Plan- og bygningstjenesten skal også etablere en tverrfaglig intern arbeidsgruppe om standardisering og digitalisering av reguleringsbestemmelser, som vil gi innspill både til arbeidet med e-byggesøknad og arbeidet med digitale reguleringsbestemmelser.[133]

4.3 Digital plan- og byggesaksdialog

Digital plan- og byggesaksdialog ble innført våren 2017.[134] Saker og dokumenter gjøres fortløpende tilgjengelige for innsyn, og kommunikasjon med innbyggere kan foregå digitalt og arkiveres direkte på saken. Dette bidrar til forenkling og økt brukerretting av tjenestetilbudet.

Den nye løsningen har samlet kart, dokumenter og saksgang på ett sted. [135] Dette gjør det enklere å holde oversikt over hva som planlegges eller hva som er tenkt bygget i nabolaget. Løsningen tilbyr også innsyn i alle byggesaker fra arkivet slik at en kan finne alle sakene som tilhører en eiendom.

4.4 Revisjonens vurdering

Revisjonen mener elektroniske løsninger har et stort potensiale til å forenkle og effektivisere byggesakene både for brukerne og for saksbehandlerne.

Ved fulldigitalisering av arbeidsprosesser vil brukere kunne få automatisk og rask tilbakemelding om evt. feil og mangler ved innsendt byggesøknad.

At regelverket digitaliseres og knyttes til de enkelte punktene vil gjøre det langt enklere for brukerne å få frem de bestemmelsene de skal forholde seg til. Standardisering av bestemmelsene vil også gjøre det enklere å tolke regelverket for brukerne.

Bærum deltar i et prosjekt som har som mål å utvikle løsninger som kan digitalisere hele byggesaksprosessen. Dette prosjektet skal være ferdig i 2019. Digitale løsninger er avhengig av at reguleringsbestemmelser standardiseres. Rådmannen setter nå ned en gruppe som skal vurdere hvordan dette kan gjøres.

[131] Regjeringen: https://www.regjeringen.no/contentassets/abc7d93ed75a44bc85df127d6b3a9056/digitale_planprosesser_arealplaner_3d.pdf
[132] Møte 10.05.17 med reguleringssjef.
[133] Epost 07.05.17 fra kommunalsjef plan-miljø-kultur.
[134] Epost 07.05.17 fra kommunalsjef plan-miljø-kultur.
[135] Bærum kommunes blogg: http://tanketanken.no/na-blir-det-lettere-for-deg-a-fa-oversikt-i-plan-og-byggesaker/

KILDER

Politiske saker

Formannskapet 17.01.17 *Kommuneplanens arealdel 2017-35 - 1. gangsbehandling*.
Kommunestyret 26.04.17 sak 043/17 *Årsrapport 2016 – Bærum kommune*.
Kommunestyret 29.03.17 sak 033/17 *Digitaliseringsstrategi for Bærum kommune*.
Kommunestyret 07.12.16 sak 119 /16 *Rådmannens forslag til handlingsprogram 2017-2020 28. september 2016*.
Kontrollutvalget 05.12.2016 sak 066/16 *Virksomhetsplan 2017 revisjonen*.
Kontrollutvalget møte 07.11.16 sak 061/16 *Valg av forvaltningsrevisjoner i 2017.*
Kommunestyret 25.05.16 sak 047/16 *Årsrapport 2015 – Bærum kommune*.
Kommunestyret 16.12.15 sak 106/15 *Handlingsprogram 2016 - 2019*.
Kommunestyret 17.06.15 sak 058/15 *Kommuneplanens arealdel 2015-30 - 2. gangsbehandling*.
Kommunestyret 18.06.14 sak 066/14 *Årsrapport 2013 - Bærum kommune*.
Kommunestyret 11.12.13 sak 105/13 *Handlingsprogram 2014 - 2017*. (ikke tilgjengelig på nett)
Kommunestyret 30.10.13 sak 085/13 *Kommuneplanen 2013 - 2030 - samfunnsdel med arealstrategi*.
Kommunestyret 29.05.13 sak 044/13 *Årsrapport 2012 - Bærum kommune*.
Kommunestyret 12.12.12 sak 083/12 *Handlingsprogram 2013 - 2016*.
Kommunestyret 30.05.12 sak 026/12 *Årsrapport 2011- Bærum kommune*.
Kommunestyret 14.12.11 sak 077/11 *Handlingsprogram 2012 - 2015*.
Kommunestyret 15.06.11 sak 049/11 *Tertialrapport 1 2011*.
Kommunestyret 01.06.11 sak 037/11 *Årsrapport 2010 - Bærum kommune.*
Kommunestyret 17.12.10 sak 074/10 *Forvaltningsrevisjonsrapport - Likebehandling i byggesaker*.
Kommunestyret 08.12.10 sak 085/10 *Handlingsprogram 2011 - 2014*. (ikke tilgjengelig på nett)
Kommunestyret 16.06.10 sak 038/10 *Bærum kommune - Årsrapport 2009*.
Kommunestyret 02.12.09 sak 092/09 *Handlingsprogram 2010 - 2013*. (ikke tilgjengelig på nett)
Kommunestyret 27.05.09 sak 034/09 *Bærum kommune - Årsrapport 2008*.
Kommunestyret 03.12.08 sak 090/08 *Handlingsprogram 2009 - 2012*. (ikke tilgjengelig på nett)
Kommunestyret 28.05.08 sak 031/08 *Bærum kommune - Årsrapport 2007*.
Kommunestyret 12.12.07 sak 085/07 *Handlingsprogram 2008 - 2011*.
Kommunestyret 13.12.06 sak 087/06 *Handlingsprogram 2007 - 2010*.

Lov og forskrift

LOV-2017-04-28-20 *Lov om endringer i plan- og bygningsloven (mer effektive planprosesser, forenklinger mv.)*
FOR-2010-03-26-488 *Forskrift om byggesak (byggesaksforskriften)*.
LOV-2008-06-27-71 *Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)*.
LOV-1992-09-25-107 *Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)*.

LOV-1985-06-14-77 *Bygningsloven*.
LOV-1967-02-10 *Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)*.

Eposter og møter
Epost 06.06.17 fra bygningssjef
Epost 22.05.17 fra bygningssjef.
Epost 16.05.17 fra bygningssjef.
Epost 15.05.17 fra bygningssjef.
Epost 14.05.17 fra bygningssjef.
Epost 12.05.17 fra Fylkesmannen Oslo og Akershus.
Møte 10.05.17 med reguleringssjef.
Epost 07.05.17 fra kommunalsjef plan-miljø-kultur.
Møte 05.05.17 med kommunalsjef plan-miljø-kultur og bygningssjef.
Epost 25.04.17 fra bygningssjef.
Møte 25.04.17 med bygningssjef.

Nettadresser
Bærum kommunes blogg: http://tanketanken.no/na-blir-det-lettere-for-deg-a-fa-oversikt-i-plan-og-byggesaker/
Bærums kommune: byggesak@baerum.kommune.no
Bærums kommune: https://www.baerum.kommune.no/tjenester/plan-bygg-og-geodata/
Bærums kommune: https://www.baerum.kommune.no/tjenester/plan-bygg-og-geodata/kommunale-byggeregler/
Direktoratet for byggkvalitet: https://dibk.no/globalassets/aktuelt/frokostseminar/16.02.2017_ebyggesak-360.-fremtidens-byggesaksbehandling-vil-forega-i-skyen.-tieto-software-innovation.pdf
Fylkesmannen i Oslo og Akershus: https://www.fylkesmannen.no/Oslo-og-Akershus/Plan-og-bygg/Plan--og-bygningsrett/Statistikk-2016--klagesaker-etter-plan--og-bygningsloven/.
Fylkesmannen i Oslo og Akershus: https://www.fylkesmannen.no/Oslo-og-Akershus/Plan-og-bygg/Plan--og-bygningsrett/
Kommunal- og moderniseringsdepartementet 16.03.15: https://www.regjeringen.no/no/tema/plan-bygg-og-eiendom/plan--og-bygningsloven/bygg/innsikt/forenklingene-i-bygningsdelen-av-plan-og-bygningsloven-sak-vil-tre-i-kraft-1.-juli-2015/id2365201/
Norkart: https://www.norkart.no/2016/12/05/den-digitale-kommune-2019-et-innovasjonsprosjekt-i-samarbeid-med-innovasjon-norge/
Norkart: https://www.norkart.no/2017/02/15/pa-vei-digitale-kommune-podcast-klar/
Regjeringen:https://www.regjeringen.no/contentassets/abc7d93ed75a44bc85df127d6b3a9056/digitale_planprosesser_arealplaner_3d.pdf
Regjeringen: https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/godkjenner-smahusplan-i-oslo/id2473931/
Regjeringen: https://www.regjeringen.no/no/tema/plan-bygg-og-eiendom/plan--og-bygningsloven/plan/veiledning-om-planlegging/plankartsiden/npad/id2361191/
Regjeringen:https://www.regjeringen.no/contentassets/abc7d93ed75a44bc85df127d6b3a9056/digitale_planprosesser_arealplaner_3d.pdf

Andre kilder

K. Grimstad og S. Halvorsen(2011): *Veileder og kommentarutgave til Forvaltningsloven i kommunene*.
KOSTRA, Statistisk sentralbyrå – Kommune til stat rapportering.
RSK 001, Fastsatt av styret i Norges Kommunerevisorforbund 01.02.11.
Småhusplanen. Informasjon fra etatsdirektøren i Oslo 29.10.15
T. Busch, E. Johansen, J.O. Vanebo (2002): *Økonomistyring i det offentlige*. 3.utgåve. Oslo,.
Veileder til småhusplanen S-4220, Oslo kommune.

FIGUROVERSIKT

Figur 2-1 Snitt saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist..... 7
Figur 2-2 Snitt saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist..... 8
Figur 2-3 Utvikling i andel klager som har fått medhold hos fylkesmannen. 10
Figur 2-4 Brutto driftsutgifter byggesaksbehandling per innbygger 12
Figur 3-1 Strategisk arealkart i Kommuneplanen. 17

TABELLOVERSIKT

Tabell 2-1 Gjennomsnitt storkommunene 2011 - 2016..... 13

RÅDMANNENS HØRINGSSVAR

Kommunerevisjonen
Rådhustorget 4
1304 SANDVIKA

Deres ref.:	Vår ref.:	Dato:
	17/128057/SOP	07.06.2017

Forvaltningsrevisjon - effektiv byggesaksbehandling
Rådmannens høringssvar

Rådmannen takker for en god rapport som vil være nyttig i vårt videre forbedringsarbeid.

Revisjonsrapporten gir ingen konkrete anbefalinger, men det pekes på at reguleringsbestemmelser kan være vanskelige å finne på internett. På kommunens internettsider for plan, bygg og geodata finner innbyggerne informasjon om planprosessen, byggeregler, status på sak m.m. Nytt verktøy for Plan- og byggesaksdialog i Bærum kommune ble **1 juni 2017** lagt ut på internett. Her vil innbyggerne finne plan-, bygge- og delesaker vist i kartet.

Bærum kommune er i front når det gjelder å bidra til arbeid med digitalisering på landsnivå:

- Plan- og bygningstjenesten inngikk 12.09.16 en samarbeidsavtale med Norkart AS. Et av hovedpunktene i avtalen omhandler digital byggesaksbehandling. Plan- og bygningstjenesten har tre medarbeidere som bistår i dette forsknings- og utviklingssamarbeidet. Prosjektet forventes å gå over tre år, dvs 2016 - 2019.
- Plan- og bygningstjenesten er representert i KS' «Brukerrådet for plan, bygg og geodata». Tema her er bl.a. e-byggesak, e-byggesøknad, e-plansak og automatisk henting av data fra KOSTRA.
- Plan- og bygningstjenesten sitter også i en arbeidsgruppe i regi av KMD, som har utarbeidet en nasjonal mal for reguleringsbestemmelser. Arbeidsgruppen jobber nå med formuleringer for fulldigitale reguleringsbestemmelser. Dette siste arbeidet er helt i startgropa og vil pågå minst ett år.
- Plan- og bygningstjenesten vil starte opp prosjektet «Forenkling av bestemmelser for småhusområdene som forventes fremlagt 2018/2019.

For Bærum kommune er det viktig at arbeidet inn i de ulike prosjektene er mest mulig samordnet i forhold til innspill, erfaring, rapportering mv. Plan- og bygningstjenesten skal etablere en tverrfaglig intern arbeidsgruppe hvor det er naturlig at personer som deltar i nasjonale fora også deltar.

Med hilsen

Erik Kjeldstadli
Rådmann

Siri Opheim
controller

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ikke signatur

Kopi til:
Arthur Wøhni
Hanne Høybach
Jannike Hovland
Morten Mjølsnes

Arkivsak-dok. 17/00061-2
Saksbehandler Mona Moengen

Saksgang	Møtedato
Bærum kontrollutvalg	28.08.2017

REVURDERING AV FORVALTNINGSREVISJONER

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalget vedtar følgende forvaltningsrevisjoner: …
2. Kontrollutvalget ber revisjonen til neste møte fremlegge et forslag til frister for forvaltningsrevisjonene som ble vedtatt.

Vedlegg:

1. Revurdering av forvaltningsrevisjoner 2017, Bærum kommunerevisjon 7.6.17
2. Liste over prosjektforslag 2017, rangert
3. Avkryssingsskjema 2017

Saksframstilling:

I henhold til kommunerevisjonens virksomhetsplan skal kontrollutvalget revurdere forvaltningsrevisjoner i junimøtet. Saken ble imidlertid utsatt, og fremmes på nytt nå.

Kontrollutvalget har tidligere valgt følgende forvaltningsrevisjoner for 2017:

Prosjekt	**Leveransetidspunkt**
God kommunikasjon ved overføring av ferdigbehandlede?	Januar 2017
Kommunens oppfølging av psykososialt og fysisk miljø i barnehagene.	Februar 2017
Kan byggesaksbehandlingen effektiviseres?	Juni 2017
Er brukerstyrt personlig assistent formålstjenlig organisert?	September 2017
Oppleves hjemmehjelpen som godt organisert?	September 2017
Er veivedlikeholdet i samsvar med inngåtte kontrakter?	
Arbeidskriminalitet	November 2017

Utvalget har tidligere besluttet å vurdere ytterligere ett prosjekt til i 2017.

I møtet 29.5.17 diskuterte utvalget en forvaltningsrevisjon knyttet til praktisering av foreløpig svar og offentlighet, og ba revisor komme tilbake med forslag til prosjektbeskrivelse. Forslaget er tatt inn i vedlegg 1, hvor kommunerevisor også har utdypet saken og redegjort for tidsbruk. Som det fremgår av vedlegget er det ca. 1000 timer til disposisjon for nye prosjekter.

Vedlegg 2 er en rangert liste over forvaltningsrevisjonsprosjekter. Her er prosjekter som er gjennomført eller under arbeid, tatt ut.

Vedlegg 3 er et skjema som kan fylles ut av hver enkelt. Oppsummeringen av skjemaene kan danne grunnlag for utvalgets samlede vurdering.

Det legges opp til at kontrollutvalget velger en eller flere nye forvaltningsrevisjoner innenfor den disponible rammen. Revisor ønsker å komme tilbake med tidsplan i neste møte.

BÆRUM KOMMUNE
KOMMUNEREVISJONEN

Dato:	Arkivkode:	Bilag nr:	Arkivsak ID:	J.post ID:
07.06.2017			17/16704	17/128239
Saksansvarlig:	Morten Mjølsnes			
Saksbehandler:	Morten Mjølsnes			

Revurdering forvaltningsrevisjoner høsten 2017

Revisjonens forslag til vedtak:

1. Kontrollutvalget vedtar følgende forvaltningsrevisjoner:…
2. Kontrollutvalget ber revisjonen til neste møte fremlegge et forslag til frister for forvaltningsrevisjonene som ble vedtatt på møtet.

SAKEN I KORTE TREKK

Tidligere behandling

Kontrollutvalget tok til etterretning virksomhetsplanen for 2017 i møte 05.12.16 sak 066/16. Her er det satt opp som resultatmål at kontrollutvalget skal revurderer forvaltningsrevisjoner i junimøtet. I junimøtet vedtok utvalget å utsette saken til augustmøtet.

I møtet ble det plukket ut seks forslag som var mest interessante. Utvalget ønsket å få et avstemmingsskjema med disse seks prosjektforslagene på neste møte.

Formål og bakgrunn

Hensikten med saken er at utvalget vurderer hvilke forvaltningsrevisjoner de ønsker gjennomført 2. halvår 2017.

Redegjørelse

I mai møte diskuterte utvalget en forvaltningsrevisjon knyttet til praktisering av foreløpig svar og offentlighet. Vi har laget et forslag til prosjektbeskrivelse som er vedlagt saken. Dette er krevende å kartlegge og vi har anslått timebruken til 600 timer. Dersom utvalget ønsker å gjennomføre

denne forvaltningsrevisjonen, vil det være nyttig å få innspill og konkretisering om innholdet.

Høsten 2016 vurderte kontrollutvalget en liste med forslag til forvaltningsrevisjoner og vedtok noen av dem. Vedlagt saken er listen rangert etter utvalgets avstemming, uten de forvaltningsrevisjonene som allerede er gjennomført, under arbeid eller som ikke ble vurdert som de seks mest interessante på forrige møte.

Organisatoriske og økonomiske konsekvenser av beslutningene

I virksomhetsplanen ble 32 % av ressursene avsatt til forvaltningsrevisjon. I prosjekttimer utgjør dette 2 700 timer. Per mai er 840 timer brukt og 1 860 står igjen. Kontrollutvalget har vedtatt forvaltningsrevisjoner om hjemmehjelp og om personlig assistenter, som er godt i gang, og som skal fremlegges i septembermøtet. I tillegg har utvalget vedtatt en forvaltningsrevisjon om arbeidskriminalitet som starter opp til høsten og som skal fremlegges i novembermøtet.

Om kontrollutvalget fortsatt ønsker å gjennomføre de vedtatte prosjektene så er det ca. 1 000 timer ledig for nye prosjekter.

Kontrollutvalget disponerer for øvrig ressursene til forvaltningsrevisjon fritt.

Beslutningspunkter

Utvalget bør ta standpunkt til hvilke forvaltningsrevisjoner som skal gjennomføres 2. halvår. Vedlagt avstemmingsskjema kan medlemmene fylle ut og oppsummeringen av skjemaene kan danne grunnlag for utvalgets samlede vurdering.

Vedlegg:

Liste prosjektforslag 2017 juni rangert	3618523
Avkyssingsskjema 2017 august	3655769

Forslag til prosjektbeskrivelse:

Praktisering av foreløpige svar og offentlighet

600 timer

Regelverket stiller krav om at et forvaltningsorgan skal gi et foreløpig svar i forvaltningssaker, jf. forvaltningsloven § 11a. En sak skal forberedes og behandles «uten ugrunnet opphold». Dersom det må ventes at det vil ta uforholdsmessig lang tid før en henvendelse kan besvares, skal det forvaltningsorganet som mottok henvendelsen, snarest mulig gi et foreløpig svar.

Flere bestemmelser i forvaltningsloven stiller krav om skriftlighet og dokumentasjon. Enkeltvedtak skal i utgangspunktet skriftliggjøres og begrunnes, jf. § 23 og 24. Prinsipper for god forvaltningsskikk tilsier skriftlighet for at det i ettertid skal være mulig å gå tilbake og se hvilke vurderinger og beslutninger forvaltningen har gjort i den enkelte sak. Forvaltningen skal registrere dokumentene i de saker som opprettes i en journal. Saksdokumenter, journaler og lignende registre for offentlige organer skal som hovedregel være åpne for innsyn med mindre ikke annet følger av lov eller forskrift, jf. offentlighetsloven § 3. Der det offentlige har grunnlag for å unnta dokumenter fra innsyn, skal det offentlige likevel vurdere meroffentlighet jf. offentlighetsloven § 11.

Formålet med offentlighetsloven er å legge til rette for at offentlig virksomhet er åpen og gjennomsiktig, blant annet for ivareta den enkeltes rettssikkerhet og tilliten til det offentlige. En forutsetning for innsyn er at offentlige dokumenter journalføres og arkiveres, slik at det er mulig å be om innsyn.

Kriterier:

- Saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven skal følges.
- Kommunen skal praktisere offentlighet og legge til rette for innsyn i saksdokumentene.

Mulige problemstillinger:

- Ivaretar kommunen plikten til å gi foreløpig svar der saken ikke kan behandles snarlig?
- Ivaretar kommunen plikten til å dokumenterer og journalføre dokumenter slik at allmenheten har mulighet for innsyn?

FORSLAG TIL FORVALTNINGSREVISJONER 2017

1. Brukes CAN effektivt? 1
2. Er veivedlikeholdet i samsvar med inngåtte kontrakter? 2
3. Har de ansatte ytringsfrihet? 3
4. Blir tilpasset undervisning gjennomført? 4
5. Hvordan håndterer grunnskolen mobbing? 5
6. Er det god håndtering av fravær på skolene? 6

1. Brukes CAN effektivt?

350 timer

Hensikten er å vurdere hvordan dagens tilbud ved CAN[1] kan utnyttes mer effektivt.[2]

Senteret tilbyr enkel rehabilitering og vedlikeholdstrening. Plassene tildeles av Tildelingskontoret etter Helse- og Omsorgstjenesteloven. Bruttobudsjett for CAN er på 21 mill. kroner, som tilsvarer 0,5 mill. per plass.[3] Det opplyses at kommunen praktiserer en lav terskel for tildeling av plasser.

Stavanger og Asker kommuner leide 18 plasser[4] og da disse ble redusert til 8, nedsatte BIOM og Eierutvalget en gruppe for å utvikle og prøve ut nye løsninger for å få stabilt inntekts- og driftsgrunnlag, blant annet ved å finne nye brukergrupper og utvidet inntektspotensial.[5]

Eierutvalget behandlet i september en vurdering av fremtidige driftsløsninger ved CAN.[6] Saken opplyser at Bærum kommune kan selge maksimalt 20 % eller 8 plasser, for ikke å komme i strid med kravet til egenregi. Antall plasser kan økes dersom brukerne er medeiere i CAN.

Eierutvalget vedtok å be rådmannen fremme ny sak om fremtidig drift av CAN der forslag til løsningen er nærmere beskrevet, og hvor det er en plan for full utnyttelse av kapasitet. Utgangspunktet er at kommunen fortsatt skal tildele *adekvate omsorgstjenester* til innbyggerne ved bruk av CAN. Forhold som vil vurderes videre er blant annet:

- *Mulighetene for å konkurranseutsette deler av eller hele virksomheten ved CAN*
- *Åpne opp for flere kommunale eiere/salg av aksjer*
- *Vurdere andre eventuelle alternative løsninger*

Formålet med Kommuneloven er å legge forholdene til rette for en rasjonell og effektiv forvaltning av de kommunale fellesinteresser.[7] Rådmannen skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt. [8]

Kriterier

⇒ Rådmannen skal påse at vedtak blir iverksatt
⇒ Rådmannen skal påse at administrasjonen drives rasjonelt og effektivt.

Forslag til problemstilling:

- Bruker kommunen tilbudet som forutsatt?
- Har Tildelingskontoret en hensiktsmessig tildeling av plasser?
- Hvorfor klarer kommunen eventuelt ikke å utnytte tilbudet?
- Er det flere aktuelle brukergrupper?

---

[1] Centro Asistencial Noruego SLU.
[2] Korrigert etter kontrollutvalgsmøte 05.12.16 sak 066/16.
[3] Sektorutvalg bistand og omsorg 12.05.15 sak 036/15 *Fremtidig drift av Centro Asistencial Noruego SL (CAN).*
[4] Eierutvalget 07.09.16 sak 033/16 *Oppfølging av vedtak om prosjekt for vurderinger av fremtidige alternative driftsløsninger ved Centro Asistencial Noruego SL (CAN).*
[5] Sektorutvalg bistand og omsorg 12.05.15 sak 036/15 *Fremtidig drift av Centro Asistencial Noruego SL (CAN).*
[6] Eierutvalget 07.09.16 sak 033/16 *Oppfølging av vedtak om prosjekt for vurderinger av fremtidige alternative driftsløsninger ved Centro Asistencial Noruego SL (CAN).*
[7] LOV-1992-09-25-107 *Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).* § 1. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-09-25-107?q=Kommuneloven
[8] LOV-1992-09-25-107 *Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).* § 23. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-09-25-107?q=Kommuneloven

2. Er veivedlikeholdet i samsvar med inngåtte kontrakter?

500 timer

Handlingsprogram 2016-2019 sier at flere innbyggere, mer trafikk og økt slitasje på veiene.[9] Med erfaring fra de siste vintre forventes det mer ustabile værforhold (ekstremvær) gjennom vintersesongene. Dette vil føre til økning i utførte vinterdriftstiltak og større materialforbruk for å opprettholde fremkommelighet og optimal trafikksikkerhet. Klimaendringer gir økt slitasje på veibanen stiller nye krav til sluk, overvannsledninger og grøfter.

Drifts- og vedlikeholdsnivået utføres i henhold til ny veivedlikeholdsstandard, som ble vedtatt høsten 2014. Hovedoppgavene er vinterdrift, vårfeiing, asfaltlapping og reasfaltering og kantklipp. Forsterket overvannshåndtering er en prioritert oppgave og vil bli utført i henhold til bevilgningen via investeringsbudsjettet. Det forventes at publikumsportalen DriftsWeb vil være til nytte for veiforvaltningen, og systemet innføres i løpet av høsten 2015.

Handlingsprogrammet sier også at flere innbyggere gir mer trafikk og økt slitasje på kommunale veier. Klimaendringer (mer ekstremvær, særlig nedbør) gir også større utfordringer i å opprettholde en akseptabel veistandard. Økt slitasje på veibanen krever økt dimensjonering av veigrøftene. Trafikkveksten i Bærum er det ønskelig at tas ved kollektivtrafikk, gange og sykkel. Dette fordrer økt utbygging av gang- og sykkelveier, sykkelparkering og tilrettelegging for innfartsparkering ved metro- og jernbanestasjoner.

Handlingsprogram 2016-2019 sier at i henhold til kommunens veinormaler er det vedtatt at gater i sentrumsområder skal ha gatevarme.[10] Vestfjordgata og Kinoveien vest for gangbroen, avviker fra veinormalen, og det foreslås at kjørebanene i disse gatene oppgraderes. Dette påvirker kapasiteten til eksisterende varmesentraler i Sandvika, og den totale kapasiteten på dette anlegget må gjennomgås. Driftskostnader ved brøyting, bortkjøring av snø og strøing er høyere enn kostnader ved gatevarme. Det foreslås å bevilge 5 mill. til dette prosjektet i 2017.

Kommuneloven sier i formålsparagrafen at formålet med loven er å legge forholdene til rette for et funksjonsdyktig kommunalt folkestyre, og for en rasjonell og effektiv forvaltning av de kommunale fellesinteresser.[11] Rådmannen skal også sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instrukser. [12]

Kriterier

⇒ Rådmannen skal påse at administrasjonen drives rasjonelt og effektivt.
⇒ Rådmannen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter.

Forslag til problemstilling:

- Er veivedlikeholdet i samsvar med inngåtte kontrakter?

[9] *Handlingsprogram 2016-2019*, side 115.
[10] *Handlingsprogram 2016-2019*, side 118.
[11] LOV-1992-09-25-107 *Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).* § 1. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-09-25-107?q=Kommuneloven
[12] LOV-1992-09-25-107. § 22.

3. Har de ansatte ytringsfrihet?

350 timer

Grunnloven § 100 sier at ingen kan holdes rettslig ansvarlig for å ha meddelt opplysninger og budskap.[13] Det kan bare settes klart definerte grenser for denne rett der særlig tungtveiende hensyn skal ivaretas..[14]

Formålet med Offentleglova er å legge til rette for at offentlig virksomhet er åpen og gjennomsiktig, for slik å styrke informasjons- og ytringsfriheten, den demokratiske deltakelsen, rettstryggheten for den enkelte, tilliten til det offentlige og kontrollen fra allmenheten. [15]

En undersøkelse av Sivilombudsmannen sier at de etiske retningslinjene for statstjenesten, går for langt i å begrense offentlig ansattes ytringsfrihet.[16] Arbeidsgiver står fritt til å styre hvem som uttaler seg og hva som blir sagt på virksomhetens vegne. Om en ansatt oppfattes å ha ytret seg på egne eller arbeidsgiverens vegne, vil derfor kunne være avgjørende for om ytringen er beskyttet av ytringsfriheten.

Kommunal- og moderniseringsministeren har sendt et brev til alle landets ordførere og fylkesordførere, og oppfordret dem til å vurdere tiltak for å styrke ytringsfriheten for sine ansatte.[17]

Regjeringen har på høring nytt forslag til regler om ansattes ytringsfrihet/varsling. Her foreslås at lovgivning som klargjør rekkevidden av ansattes ytringsfrihet.

Bærum kommunes etiske standard sier bl.a. under punktet åpenhet og dialog, at ansatte skal sikre offentlighetens krav på innsyn og opptrer profesjonelt i kontakt med media. Ansatte opptrer ikke som representanter for kommunen når de deltar i samfunnsdebatten som privatpersoner. Under punktet profesjonalitet, står det bl.a. at ansatte ikke skal misbruke tilgang til informasjon og være lojale i oppfølgingen av administrative og politiske avgjørelser.

Kommuneloven sier at rådmannen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instrukser. [18]

Kriterium

⇒ Rådmannen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instrukser.

Forslag til problemstillinger:

- Går kommunens etiske retningslinjer for langt i å begrense de ansattes ytringsfrihet?
- Har de ansatte et avklart forhold til sin ytringsfrihet?

---

[13] LOV-1814-05-17 *Kongeriket Norges Grunnlov* § 100.
[14] St.meld. nr. 26 (2003–2004) *Om endring av Grunnloven § 100.* På side 110 gir Justisdepartementet uttrykk for at det som utgangspunkt bare bør være ytringer som påviselig skader eller påviselig kan skade arbeidsgiverens interesser på en unødvendig måte som må anses som illojale
[15] LOV-2006-05-19-16 *Lov om rett til innsyn i dokument i offentleg verksemd (offentleglova).*
[16] https://www.sivilombudsmannen.no/ytringsfrihet-for-offentlig-tilsatte/undersokelse-av-eget-tiltak-offentlig-ansattes-ytringsfrihet-article4165-452.html
[17] Pressemelding 13.04.16 fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.
[18] LOV-1992-09-25-107. § 22.

4. Blir tilpasset undervisning gjennomført?

450 timer

Bærum har 11 000 elever i grunnskolen. Andelen elever som får spesialundervisning er på 7,0 prosent.[19] Gjennomsnittet av ASSS kommunene er på 7,5 prosent. Elever som får spesialundervisning får i snitt 124 timer hver i Bærum. Gjennomsnittet i ASSS er 128 timer. Handlingsprogrammet har som mål at andel elever med vedtak om spesialundervisning skal reduseres fra 7,1 % i 2014 til 6,2 i 2016.[20] Forskning sier at det er normalt at en andel på 3–5 prosent av elevene vil ha behov for spesialundervisning.[21]

Opplæringslova sier at når en elev ikke har eller kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet, har eleven rett til spesialundervisning.[22] Dette gjelder også for barn med uvanlig gode evner. Det er en rekke krav til spesialundervisningen i kapittel 5 i loven. Det er gitt bestemmelser om bl.a. sakkyndig vurdering, saksbehandling og organisering.

Handlingsprogram 2016-2019 omtaler en sak for Sektorutvalget barn og unge som belyste hvordan en del av elevene med spesialundervisning kan få opplæringen innenfor klassefellesskapet.[23] PP-tjenesten skal effektivisere sine tjenester ved tidlig innsats og styring av ressurser der behovene er størst.[24] KOSTRA tall viser at det er skolene i Bærum vest som har størst andel elever med vedtak om spesialundervisning og særskilt norskopplæring.[25] Dette gjelder både barne- og ungdomsskoler. Mer systemrettet arbeid med veiledning og oppfølging av PP-tjenesten bidrar også til å nå målsettingen om redusert behovet for spesialundervisning.

Kommuneloven sier at formålet med loven er å legge forholdene til rette for et funksjonsdyktig kommunalt folkestyre, og for en rasjonell og effektiv forvaltning av de kommunale fellesinteresser.[26] Kommuneloven sier også at rådmannen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instrukser.[27]

Kriterier

⇒ Rådmannen skal sikre en rasjonell og effektiv forvaltning.
⇒ Rådmannen skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet.
⇒ Administrasjonen skal drives i samsvar med lover og forskrifter.

Forslag til problemstillinger:

- Blir tilpasset undervisning gjennomført etter regelverket?
- Hva er eventuelt årsaken til manglene?
- Får barna med uvanlig gode evner tilpasset undervisning?
- Hvordan er ressursbruk, kvalitet og etterlevelse etter opplæringsloven mht. spesialundervisning?

---

[19] *Handlingsprogram 2016-2019*, side 36.
[20] *Handlingsprogram 2016-2019*, side 41 og 57.
[21] *Handlingsprogram 2016-2019*, side 38 og 57.
[22] LOV-1998-07-17-61 *Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 2-16.*.
[23] *Handlingsprogram 2016-2019*, side 33.
[24] *Handlingsprogram 2016-2019*, side 63.
[25] *Handlingsprogram 2016-2019*, side 40.
[26] LOV-1992-09-25-107 *Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).* § 1. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-09-25-107?q=Kommuneloven
[27] LOV-1992-09-25-107. § 22.

5. Hvordan håndterer grunnskolen mobbing?

400 timer

I Bærum er det 11 000 elever i barneskolen og 5 000 i de 13 ungdomsskolen. Disse er fordelt på 28 barneskoler, 13 ungdomsskoler, to privatskoler og 4 spesialskoler.

Bærum kommune har fra 2016 fått en egen handlingsplan mot mobbing; *Plan for å sikre barna et godt psykososialt miljø.* Planen redegjør for hvordan mobbing kan forebygges og inneholder diverse maler og rutiner, bl.a. for forebygging av mobbing og tiltak ved mobbing eller krenkende atferd.

I *Handlingsprogram 2016-2019* er det satt opp som arbeidsmål: *Vi skal arbeide slik at elever skal oppleve et trygt og læringsfremmende miljø på skolen.*[28] Andel elever som mobbes var i 2014 på 4,3 % på 7. trinn og 4,1 % på 10. trinn. Dette skal ned til under 3,5 % i 2016. I handlingsprogrammet står det at tjenestene innenfor sektoren barn og unge samlet vil ha spesielt fokus på fem punkter der det første er: *Aktivt antimobbearbeid og inkluderende oppvekstmiljø.*[29] Grunnskolens hovedformål er at hver enkelt elev kan nå sitt potensial for læring og få et best mulig grunnlag for å gjøre gode valg for videre utdanning.[30] Den individuelle retten til et trygt psykososialt skolemiljø betyr at det er nulltoleranse for krenkelser, mobbing, trakassering og diskriminering av elever.[31] Alle ansatte i bærumsskolen skal være trygge på å håndtere både regelverket og aktivt iverksette forebyggende arbeid. Det handler om systematisk arbeid over tid. Et godt læringsmiljø har en egenverdi, men bidrar også til elevenes læring.[32] Den individuelle retten til et trygt psykososialt skolemiljø betyr at det er nulltoleranse for krenkelser, mobbing, trakassering og diskriminering av elever.
Ledelse er avgjørende for å skape og opprettholde trygge psykososiale skolemiljøer uten krenkelser, mobbing, trakassering og diskriminering. Alle ansatte i bærumsskolen skal være trygge på å håndtere regelverket og aktivt iverksette forebyggende arbeid.

Kommuneloven sier at rådmannen skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt. Kommuneloven sier også at rådmannen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instrukser.[33]

Kriterier

⇒ Rådmannen skal påse at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instrukser.
⇒ Rådmannen skal påse at vedtak blir iverksatt.
⇒ Rådmannen skal sikre en rasjonell og effektiv forvaltning.

Forslag til problemstillinger:

- Er det gode nok rutiner for håndtering av mobbing?
- Har kommunen iverksatt effektive tiltak for å redusere andelen som mobbes?
- Håndterer noen skoler mobbing bedre enn andre?
- Er det gode nok rutiner for å overføre gode løsninger etc. fra gode skoler?

[28] *Handlingsprogram 2016-2019,* side 41.
[29] *Handlingsprogram 2016-2019,* side 33.
[30] *Handlingsprogram 2016-2019,* side 36.
[31] *Handlingsprogram 2016-2019,* side 39.
[32] *Handlingsprogram 2016-2019,* side 39.
[33] LOV-1992-09-25-107. § 22.

6. Er det god håndtering av fravær på skolene?

350 timer

Revisjonen tror det kan være lurt å vente med denne til en kan sjekke resultatene av tiltakene i Handlingsprogram 2016-2019.

I Bærum er det 11 000 elever i barneskolen og 5 000 i de 13 ungdomsskolen. Disse er fordelt på 28 barneskoler, 13 ungdomsskoler, to privatskoler og 4 spesialskoler.

Handlingsprogram 2016-2019 sier at sykefraværet i skolen i 2014 var 0,2 prosent høyere enn snittet i ASSS, og har økt noe i forhold til 2013.[34] I forbindelse med oppfølging av handlingsplanen mot ekstremisme *Sammen for barn og unge*, vil det bli lagt spesielt vekt på å redusere andelen elever i ungdomsskolen med høyt periodevis fravær / fravær over ti prosent.[35] Stort fravær i skole fører i mange tilfeller til lav selvfølelse og dårlig selvbilde og bidrar til store faglige hull og isolering. Alvorlig skolefravær i ungdomsskolen fører ofte til frafall i videregående skole. *Sammen for barn og unge* har flere strategier og tiltak innen press, stress og forebygging av psykiske helseproblemer blant barn og unge. Tiltakene er fordelt på alle områder innen barn og unge.

Helsetjenester barn og unge vil som følge av utfordringene, ha en intern gjennomgang av eksisterende forebyggende tiltak og lavterskeltilbud.

Ett viktig hovedgrep for tjenester til barn og unge er tidlig innsats. For å møte utfordringene med utenforskap, marginalisering og stress/press tidlig, må arbeidet starte før ungdomsskoletrinnet. Erfaring viser at problemene ofte starter før ungdomsskolealder. For barn i aldersgruppen 5.–7. trinn har ikke kommunen gode styringsdata per i dag. Et annet viktig hovedgrep er å iverksette tiltak med bakgrunn i det man vet fra forskning virker. Konkrete utfordringer for aldersgruppen vil kartlegges i handlingsprogramperioden, blant annet gjennom en spørreundersøkelse. Arbeid med å se nærmere på fravær og oppfølgingsrutiner for barn på 5.–7. trinn vil imidlertid starte opp umiddelbart.

Kommuneloven sier at formålet med loven er å legge forholdene til rette for et funksjonsdyktig kommunalt folkestyre, og for en rasjonell og effektiv forvaltning av de kommunale fellesinteresser.[36] Kommuneloven sier at rådmannen skal påse at vedtak blir iverksatt.

Kriterier

⇒ Rådmannen skal påse at vedtak blir iverksatt.
⇒ Rådmannen skal sikre en rasjonell og effektiv forvaltning.

Forslag til problemstillinger:

- Er det stor forskjell i fraværet mellom skolene?
- Hvorfor har noen skoler mindre fravær enn andre?
- Er det gode nok rutiner for å overføre gode løsninger fra gode skoler?
- Er det iverksatt effektive tiltak for å redusere fraværet?

[34] *Handlingsprogram 2016-2019*, side 36.
[35] *Handlingsprogram 2016-2019*, side 58.
[36] LOV-1992-09-25-107 *Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).* § 1. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-09-25-107?q=Kommuneloven

Prioritering		Velg 1 til 5, der 1 er viktigst	Timer
	1	**Brukes CAN effektivt?**	350
	2	**Er veivedlikeholdet i samsvar med inngåtte kontrakter?**	500
	3	**Har de ansatte ytringsfrihet?**	350
	4	**Blir tilpasset undervisning gjennomført?**	450
	5	**Hvordan håndterer grunnskolen mobbing?**	400
	6	**Er det god håndtering av fravær på skolene?**	350

rkivsak-dok. 17/00061-3
Saksbehandler Mona Moengen

Saksgang	Møtedato
Bærum kontrollutvalg	28.08.2017

INNSPILL TIL FORVALTNINGSREVISJON AV IKT ANSKAFFELSER

Forslag til vedtak/innstilling:

Saken legges frem uten innstilling.

Vedlegg:
Innspill til forvaltningsrevisjon av IKT anskaffelser, Bærum kommunerevisjon 9.8.2017

Saksframstilling:

I forbindelse med behandling av sak 37/17 Etterlevelsesrevisjon – en orientering, fattet kontrollutvalget følgende vedtak:

> *Revisjonens redegjørelse om etterlevelsesrevisjon tas til orientering.*
>
> *Kontrollutvalget ber revisjonen fremme konkrete innspill til en forvaltningsrevisjon av anskaffelse av IKT-utstyr til neste møte.*

Kommunerevisjonen har laget en skisse til prosjektforslag i vedlegget til saken, og foreslår følgende problemstilling: Er IKT anskaffelsene effektive. Kriterier for revisjonen er at kommunen skal drives effektivt og det nasjonale regelverket for offentlige anskaffelser. Det bør settes av 400 timer til prosjektet.

Som revisjonen peker på, er det ulike måter kontrollutvalget kan gå videre med saken:

- Skissen kan konkretiseres, og prosjektet bestilles som en forvaltningsrevisjon,
- temaet kan bestilles som etterlevelsesrevisjon eller
- temaet kan tas med i kontrollutvalgets idedugnad om nye forvaltnings-revisjoner som er planlagt i oktober-møtet.

På denne bakgrunn legges saken frem uten innstilling.

BÆRUM KOMMUNE
KOMMUNEREVISJONEN

Dato:	Arkivkode:	Bilag nr:	Arkivsak ID:	J.post ID:
09.08.2017			17/21275	17/166040
Saksansvarlig:	Morten Mjølsnes			
Saksbehandler:	Morten Mjølsnes			

Innspill til forvaltningsrevison av IKT anskaffelser

Revisjonens forslag til vedtak:
Kontrollutvalget tar saken til orientering.

SAKEN I KORTE TREKK

Tidligere behandling

I møte 19.06.17 vedtok kontrollutvalget i sak 37/17:

> *Kontrollutvalget ber revisjonen fremme konkrete innspill til en forvaltningsrevisjon av anskaffelse av IKT-utstyr til neste møte.*

Redegjørelse

Vedlagt saken er en skisse til et prosjektforslag om IKT-anskaffelser.

Beslutningspunkter

Kontrollutvlaget kan vurdere om det ønsker å gi innspill til mer konkret skisse til forvaltningsrevisjon, om temaet skal tas som en etterlevelsesrevisjon eller om det skal tas med i utvalgets idedugnad om nye forvaltningsrevisjoner som er planlagt i neste møte.

Er IKT anskaffelsene effektive?

400 timer

Kommuneloven sier formålet med loven bl.a. er å legge forholdene til rette for en rasjonell og effektiv forvaltning av de kommunale fellesinteresser. [1]

Det nasjonale regelverket har en rekke krav til gjennomføringen av kommunens anskaffelser i *Anskaffelsesloven* [2] og *Forskrift om offentlige anskaffelser*[3]. Loven og tilhørende forskrift skal sikre mest mulig effektiv ressursbruk ved offentlige anskaffelser. [4]

Handlingsprogram 2017-2020 sier at fortsatt befolkningsvekst og den demografiske utviklingen vil medføre økonomiske utfordringer.[5] Økningen i forventet investeringsnivå økte finansieringsbehov vil kreve omstillinger og effektivisering av tjenestene. Rådmannen vil omstille til kostnads- og ressurseffektive driftsformer som kan gjøre det mulig å fortsatt levere kvalitativt gode tjenester.

Det står også at digitalisering er et prioritert satsingsområde i handlingsprogramperioden.[6] Siden 2014 har det vært fokusert på stabilisering og effektivisering av driften. Sentraliserte anskaffelser av infrastruktur vil sikre en helhetlig, standardisert og forenklet plattform som medfører billigere anskaffelser og enhetlige prosesser.

Dagens IT-strategi ble besluttet i formannskapet i 2014.[7] Innkjøp av IKT utstyr er ikke konkretisert i denne.

Kommunens regnskap viser at etter en topp i 2014, har utgitene til EDB-utstyr /programvare sunket.[8] I 2016 var utgiftene på 54 millioner.

Kriterier

⇒ Kommunen skal drives effektivt.

⇒ Det nasjonale regelverket for anskaffelser skal følges.

Forslag til problemstilling:

- Er IKT anskaffelsene effektive?

[1] LOV-1992-09-25-107, § 1.
[2] LOV-1999-07-16-69 *Lov om offentlige anskaffelser (Anskaffelsesloven).*
[3] FOR-2006-04-07-402 *Forskrift om offentlige anskaffelser*.
[4] *Lov om offentlige anskaffelser* § 1. Formål og *Forskrift om offentlige anskaffelser* §1-1. Formål.
[5] Kommunestyret 07.12.2016 sak 119/16 *Rådmannens forslag til handlingsprogram 2017-2020 28. september 2016*, side 10.
[6] *Handlingsprogram 2017-2020* side 104.
[7] Formannskapet 25.06.2014 sak 114/14 *Forslag ny it-strategi 2014-2020.*
[8] Art 12003 *EDB utstyr/programvare* (drift) og *02003 EDB utstyr/programvare* (investering)

Arkivsak-dok. 17/00024-8
Saksbehandler Mona Moengen

Saksgang	Møtedato
Bærum kontrollutvalg	28.08.2017

ETTERLEVELSESREVISJON - VALG AV OMRÅDE

Forslag til vedtak/innstilling:

Revisjonens redegjørelse om etterlevelsesrevisjon tas til orientering. Rapportering av valgt område - kommunens bruk av OPS innen bygging av nye skoleanlegg, imøteses innen kontrollutvalgets siste møte i 2017.

Vedlegg:
Etterlevelsesrevisjon - valg av område, Bærum kommunerevisjon 3.8.17

Saksframstilling:

Kontrollutvalget fikk en orientering om etterlevelsesrevisjon i forrige møte (sak 37/17). I denne forbindelse ønsket kontrollutvalget å få forslag til konkrete forhold eller områder som revisor kan se nærmere på. I vedlagte notat redegjør revisor for dette, og foreslår at revisjonen ser nærmere på hvilke regler som gjelder og hvilke avtaler som er inngått for kommunens bruk av OPS (Offentlig privat samarbeid) innen bygging av nye skoleanlegg de siste årene ved bygging av skoler i kommunen.

Revisor foreslår at undersøkelsen legges frem i slutten av året.

BÆRUM KOMMUNE
KOMMUNEREVISJONEN

Dato:	Arkivkode:	Bilag nr:	Arkivsak ID:	J.post ID:
03.08.2017			17/16699	17/163252
Saksansvarlig:	Per-Martin Svendsen			
Saksbehandler:	Per-Martin Svendsen			

Etterlevelsesrevisjon - valg av område

Forslag til vedtak:
Revisjonens redegjørelse om etterlevelsesrevisjon tas til orientering. Rapportering av valgt område imøteses innen kontrollutvalgets siste møte i 2017.

SAKEN I KORTE TREKK.

Revisjonen har i tidligere sak redegjort for ledige ressurser tilsvarende på ca 60 timer til disposisjon for etterlevelsesrevisjon høsten 2017.

Tidligere behandling

Kontrollutvalget behandlet i møte 09.05.2016, sak 033/16 Etterlevelsesrevisjon 2016 og møte 19.06.2017, sak 037/2017 Etterlevelsesrevisjon – en orientering. Begge sakene ble tatt til orientering. Revisjonssjefen oppfattet det slik fra forrige møte at kontrollutvalget ønsket forslag til konkrete forhold/område som kan ses nærmere på.

Formål og bakgrunn

Formålet med saken er å komme med konkrete forslag til tema/områder som kan ses nærmere på og rapporteres til kontrollutvalget som etterlevelsesrevisjon.

Redegjørelse

Etterlevelsesrevisjon som egen revisjonsform har vært under utvikling det siste tiåret. Revisjonsformene skiller seg fra hverandre ved at målet med revisjonen, hvilke spørsmål revisjonen skal svare på, og revisjonsmetodikken er forskjellig.

Riksrevisjonen som er medlem i INTOSAI[1] har beskrevet etterlevelsesrevisjon som følger:

- Vurdering av om et forhold er i samsvar med regler og vedtak
  - Er lov og forskrift fulgt?
  - Er interne reglementer fulgt?
  - Er vedtak fulgt?
  - Er faglige normer og standarder fulgt?

Valg av prosjekt

- Kommunens bruk av OPS (Offentlig privat samarbeid) innen bygging av nye skoleanlegg.

Revisjonen vil se nærmere på hvilke regler som gjelder og hvilke avtaler som er inngått for denne typen samarbeid de siste årene ved bygging av skoler i kommunen.

Figuren nedenfor viser hvordan en OPS-kontrakt gir en leverandør totalt ansvar for design, bygging, finansiering, drift og vedlikehold:

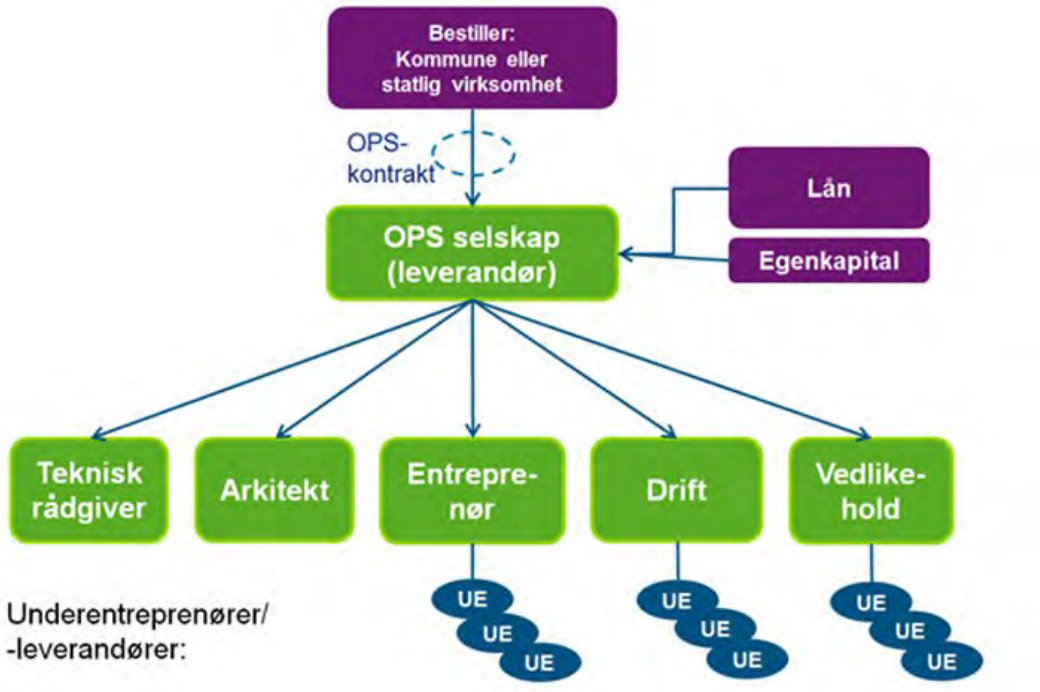

[1] International Organisation of Supreme Audit Institutions (INTOSAI).

I et OPS-prosjekt har leverandøren ansvar for hele livssyklusen til bygget eller anlegget, mens den offentlige oppdragsgiver betaler fast leie til leverandør i kontraktsperioden, som for eksempel avtales til 20-30 år. Når kontraktsperioden går ut, tar oppdragsgiver over ansvaret for drift og vedlikehold, hvis det ikke er avtalt opsjoner på forlengelse av leieperioden. Prosjektet blir overlevert i henhold til hva som er avtalt i OPS-kontrakten.

Ved denne typen organisering er leverandør ansvarlig for å utnytte alle forhold i et langsiktig perspektiv ved at planlegging, bygging og drift/vedlikehold må ses samlet som et hele. Kompetanse og kunnskap kommer inn i prosjektet fra dag en og hjelper til å skape bærekraftige løsninger. Kostnadsfokus introduseres også tidlig i utviklingsfasen. Ved overgang til drift, reduseres risikoen for konflikter ettersom overlevering skjer internt i OPS-organiseringen.

OPS benyttes som gjennomføringsmodell i forbindelse med blant annet bygging av veier, skoler, sykehus, idrettsanlegg og sosiale boliger. OPS finnes i mange ulike varianter og det finnes ingen standardisert form på dette samarbeidet.

Organisatoriske og økonomiske konsekvenser av beslutningene

Saken har ingen organisatoriske eller økonomiske konsekvenser, utover de ressurser som er tildelt revisjonen for 2017.

Beslutningspunkter

Saken er en orienteringssak med angivelse av frist for tilbakemelding innen kontrollutvalgets siste møte i 2017.

Arkivsak-dok. 17/00024-9
Saksbehandler Mona Moengen

Saksgang	Møtedato
Bærum kontrollutvalg	28.08.2017

REVISORS EGENVURDERING AV UAVHENGIGHET

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar uavhengighetsvurderingen til etterretning.

Vedlegg:
Revisors egenvurdering av uavhengighet 2017, Bærum kommunerevisjon 5.7.2017

Saksframstilling:

I følge revisjonsforskriftens § 15 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Revisjonen legger med dette frem uavhengighetserklæring for oppdragsansvarlig revisor.

BÆRUM KOMMUNE
KOMMUNEREVISJONEN

Dato:	Arkivkode:	Bilag nr:	Arkivsak ID:	J.post ID:
05.07.2017			15/141184	17/151643
Saksansvarlig:	Per-Martin Svendsen			
Saksbehandler:	Morten Mjølsnes			

Revisors egenvurdering av uavhengighet 2017

Revisjonens forslag til vedtak:
Kontrollutvalget tar uavhengighetsvurderingen til etterretning.

SAKEN I KORTE TREKK

Tidligere behandling

Oppdragsansvarlig revisor skal minimum hvert år avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Sist ble denne gitt i kontrollutvalgsmøte august 2016.

Redegjørelse

Både kommuneloven og forskrift om revisjon setter krav til revisors uavhengighet. Kravene er nærmere beskrevet nedenfor
Lovens og forskriftens krav til uavhengighet

Den som foretar revisjon kan ikke:

- være ansatt i andre stillinger i kommunen eller i virksomhet som kommunen deltar i
- være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen deltar i
- delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet, når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiver, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon
- ha nærstående (ektefelle, samboer, nære slektninger), som har slik tilknytning til revidert at det kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet.

Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen, eller i en interkommunal samarbeidsordning, medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

I tillegg gis følgende begrensninger:

- revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet
- revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges (dvs. kommunens) egne ledelses og kontrolloppgaver
- revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter Domstolloven
- det må ikke foreligge andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av revisjonsoppgavene

I tillegg til kommunelovens og forskriftens krav plikter revisor å følge standard for kvalitetskontroll ISQC 1 Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer.

Prosess/medvirkning internt og eksternt

Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget. Vurdering av uavhengigheten til øvrige medarbeidere i revisjonen gjennomføres minst en gang per år, ved nyansettelser og ved løpende oppdragsvurdering.

Beslutningspunkter

Kontrollutvalget bør ta stilling til kommunerevisors egenvurdering av uavhengighet.

KOMMUNEREVISORS EGENVURDERING AV UAVHENGIGHET:

Pkt. 1: Ansettelsesforhold	Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i Bærum kommunerevisjon.
Pkt. 2: Medlem i styrende organer	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i noen virksomhet som kommunen deltar i.
Pkt. 3: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.
Pkt. 4: Nærstående	Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til Bærum kommune som har betydning for min uavhengighet og objektivitet.
Pkt. 5: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	Undertegnede bekrefter at det for tiden ikke ytes rådgivnings- eller andre tjenester overfor Bærum kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen. Før slike tjenester utføres av Bærum kommunerevisjon foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 14, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt. Revisor besvarer daglig spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.
Pkt. 6: Tjenester under kommunens egne ledelses og kontrolloppgaver	Undertegnede bekrefter at det for tiden ikke ytes tjenester overfor Bærum kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver. Undertegnede deltar i kommunens varslingssekretariat.
Pkt. 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	Undertegnede bekrefter at verken revisor eller Bærum kommunerevisjon for tiden opptrer som fullmektig for Bærum kommune.
Pkt. 8: Andre særegne forhold	Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til min uavhengighet og objektivitet.

Sandvika, 07.07.2015

Per-Martin Svendsen (sign.)
oppdragsansvarlig revisor Bærum kommune.

Arkivsak-dok. 17/00042-5
Saksbehandler Mona Moengen

Saksgang	Møtedato
Bærum kontrollutvalg	28.08.2017

MØTEPLAN FOR KONTROLLUTVALGET 2018

Forslag til vedtak/innstilling:

Forslaget til møteplan for 2018 vedtas.

Vedlegg:
Møteplan for kommunestyret og hovedutvalg 2017

Saksframstilling:

I forslaget til møteplan for 2018 følger samme struktur som i 2017, og normalt lagt til mandagen før kommunestyremøtene med noen unntak. Møtene begynner normalt kl. 17. Når utvalget er på virksomhetsbesøk eller har mange saker til behandling vil møtene starte kl. 16.

Forslag til møteplan for 2018:
Mandag 22. januar
Mandag 26. februar
Mandag 16. april
Mandag 28. mai
Mandag 18. juni
Mandag 27. august
Mandag 24. september
Mandag 22. oktober
Mandag 26. november

	mandag	tirsdag	onsdag	torsdag	fredag	lørdag	søndag	uke nr.
jan 2018	1	2 Saksfrist 11:00	3	4	5	6	7	1
	8 FRÅD URÅD	9 FSK ERÅD	10	11	12	13	14	2
	15	16 BAUN EIER	17 BIOM SAM	18 MIK PLAN	19	20	21	3
	22 Saksfrist 11:00	23 FSK Saksfrist 11:00	24	25	26	27	28	4
	29 FRÅD URÅD	30 ERÅD	31 KST	1 PLAN	2	3	4	5
feb 2018	5	6 BAUN EIER	7 BIOM SAM	8 MIK	9 KST seminar 09:00 -13:30	10	11	6
	12	13 FSK	14	15 PLAN KS Strategikonf.	16 KS Strategikonf.	17	18	7
	19 Vinterferie	20 Vinterferie	21 Vinterferie	22 Vinterferie	23 Vinterferie	24	25	8
	26 Saksfrist 11:00	27 Saksfrist 11:00	28 KST	1	2	3	4	9
mar 2018	5 FRÅD URÅD	6 FSK ERÅD	7	8 PLAN	9	10	11	10
	12	13 BAUN EIER	14 BIOM SAM	15 MIK	16	17	18	11
	19	20 FSK	21 FSK seminar	22 PLAN	23	24	25	12
	26 Påskeferie	27 Påskeferie	28 Påskeferie	29 Påskeferie	30 Påskeferie	31	1	13

Saksfrister
I henhold til gjeldende reglement skal medlemmer av et folkevalgt organ normalt få innkalling og saksdokumenter **senest** 7 dager før møtet.
Dersom en sak først skal behandles i ett av rådene, betyr dette at den normalt vil måtte avgis 14 dager før hovedutvalgsbehandlingen.

Saksfristen for avlevering av saker til rådsmøte er uttrykkelig angitt i møteplanen. Disse fristene **skal** overholdes.

09.02: Seminar kommunestyret.

KS Akershus: Strategikonferanse med fylkesmøte 15-16.02.18

Formannskapet: Dato holdt av for heldagsseminar. Tema kommer senere.

	mandag	tirsdag	onsdag	torsdag	fredag	lørdag	søndag	uke nr.	
apr 2018	2 Påskeferie	3 Saksfrist 11:00	4 KST (14:00)	5 PLAN	6	7	8	14	Kommunestyret: Seminar fra klokken 14:00. Tema kommer senere. Vanlig møte fra klokken 18:00.
	9 FRÅD URÅD	10 FSK ERÅD	11	12	13	14	15	15	
	16	17 BAUN EIER	18 BIOM SAM	19 MIK PLAN	20	21	22	16	Årsregnskap og årsberetning i utvalgene. Virksomhetsanalyse-seminarer i forbindelse med utvalgsmøtene?
	23	24 FSK		26	27	28	29	17	Årsregnskap og årsberetning i FSK 24.04.
	30 Saksfrist 11:00	1 Saksfrist 11:00	2 KST	3 PLAN	4	5	6	18	Årsregnskap og årsberetning i KST 02.05.
mai 2018	7 FRÅD URÅD	8 FSK ERÅD	9	10	11	12	13	19	Formannskapet: Seminar fra klokken 14-16. Tema fastsettes senere. Vanlig møte fra 16.
	14	15 BAUN / MIK EIER	16 BIOM SAM	17	18	19	20	20	
	21	22 FSK Saksfrist 11:00	23	24 PLAN	25	26	27	21	Formannskapet: møte med vellene kl. 17:00?
	28 FRÅD URÅD	29 ERÅD EIER	30 KST	31 Frist ØM1: 12:00	1	2	3	22	Økonomimelding 1 leveres innen 31.05 kl. 12:00. Sendes BAUN/BIOM 5/6 dager før behandling.
jun 2018	4	5 BAUN FSK (r.) /EIER (r.)	6 BIOM SAM	7 MIK PLAN	8	9	10	23	Økonomimelding 1 Behandles i utvalgene. (Deretter i FSK 12.06 og KST 20.06) FSK og EIER: ekstra møter hvis behov.
	11	12 FSK	13	14 Generalforsamling Vestregionen	15	16	17	24	
	18	19 FSK (reserve)	20 KST	21 PLAN	22 Siste skoledag	23	24	25	
	25	26	27	28	29	30	1	26	

	mandag	tirsdag	onsdag	torsdag	fredag	lørdag	søndag	uke nr.	
jul 2018	2	3	4	5	6	7	8	27	
	9	10	11	12	13	14	15	28	
	16	17	18	19	20	21	22	29	
	23	24	25	26	27	28	29	30	
	30	31	1	2	3	4	5	31	
aug 2018	6 Saksfrist 11:00	7 Saksfrist 11:00	8	9	10	11	12	32	
	13 FRÅD URÅD	14 FSK ERÅD	15	16	17	18	19	33	
	20	21 BAUN	22 BIOM SAM	23 MIK PLAN	24	25	26	34	
	27 Saksfrist 11:00	28 FSK Saksfrist 11:00	29	30	31	1	2	35	
sep 2018	3 FRÅD URÅD	4 FSK ERÅD	5 KST (14:00)	6 PLAN	7	8	9	36	Kommunestyret: Seminar fra klokken 14:00. Tema fastsettes senere. Vanlig møte fra klokken 18:00.
	10	11 BAUN EIER	12 BIOM SAM	13 MIK	14	15	16	37	
	17 Saksfrist 11:00	18 FSK Saksfrist 11:00	19	20 PLAN	21	22	23	38	
	24 FRÅD URÅD	25 ERÅD	26 KST (HP legges frem)	27	28	29	30	39	Rådmannen legger frem HP.

	mandag	tirsdag	onsdag	torsdag	fredag	lørdag	søndag	uke nr.	
okt 2018	1 Høstferie	2 Høstferie	3 Høstferie	4 Høstferie	5 Høstferie	6	7	40	
	8	9 BAUN EIER	10 BIOM SAM	11 MIK PLAN	12	13	14	41	Økonomimelding 2 Behandles i utvalgene. (Deretter i FSK 16.10 og KST 24.10)
	15	16 FSK	17 Ringepanel TV-aksjonen	18 FSK seminar	19 FSK seminar	20	21 TV-aksjon	42	Formannskapet: 2-dagers seminar. Tema fastsettes senere.
	22	23	24 KST	25 PLAN	26	27	28	43	
	29 Saksfrist 11:00	30 FSK Saksfrist 11:00	31	1	2	3	4 Frist partimessig HP behandling	44	30.10: Rådmannen legger frem tilleggsinnstilling med konsekvenser av statsbudsjett. Partimessig HP behandling avsluttet innen 04.11.17.
nov 2018	5 FRÅD URÅD	6 FSK ERÅD	7	8 PLAN	9	10	11	45	HP forhandlinger mellom samarbeidspartiene.
	12	13 BAUN EIER	14 BIOM SAM	15 MIK	16 HP innstilling sendes ut	17	18	46	HP behandling i hovedutvalgene. Innstilling til FSK sendes ut innen utgangen av 16.11.17.
	19	20 FSK (HP)	21	22 PLAN	23 KST seminar 09:00-13:30	24	25	47	20.11: HP behandling i formannskapet. 23.11: Seminar kommunestyret.
	26 Saksfrist 11:00	27 FSK Saksfrist 11:00	28 KST	29	30	1	2	48	Formannskapet: Seminar fra klokken 14-16. Tema fastsettes senere. Vanlig møte fra 16.
des 2018	3 FRÅD URÅD	4 ERÅD	5 KST (10:00) Kun HP-behandling	6	7	8	9	49	05.12: HP behandling i kommunestyret. Dette er et rent HP-møte. Ingen andre saker behandles. Disse tas uken før (28/11).
	10	11 BAUN EIER	12 BIOM SAM	13 MIK PLAN	14 KST Julemiddag	15	16	50	
	17	18 FSK	19	20	21	22	23	51	
	24	25	26	27	28	29	30	52	
	31	1	2	3	4	5	6	1	

Arkivsak-dok. 17/00011-10
Saksbehandler Mona Moengen

Saksgang	Møtedato
Bærum kontrollutvalg	28.08.2017

REFERATER

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar saken til orientering.

Vedlegg:

1. Planlagte saker 2017
2. Oversikt over saker som har vært behandlet 2017.

BÆRUM KOMMUNE

Kontrollutvalget

Oppdatert 18.8.17

Oversikt over saker til behandling 2017

Møte	Saker
Følgende rapportering legges frem fortløpende	• Rapporter fra andre tilsynsorganer (f.eks Fylkesmannen) og kommunens svar/oppfølging. • Sekretariatets oversikt over kontrollutvalgets saker med vedtak og oppfølgingen av disse.
23. januar **Fotografering til Bæringen 16.45**	• Godkjenning av protokoll • Revisors serviceerklæring til kontrollutvalget 2017 • Oppfølging av revisjonsmerknader fra 2015 • Forvaltningsrevisjon Samhandlingsreformen • Årsplan 2017 for kontrollutvalget • Kontrollutvalgets årsrapport 2016 • Referater • Eventuelt
27. februar	• Godkjenning av protokoll • Forvaltningsrevisjon Godt arbeidsmiljø i barnehagene? • Drøfting av nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt rettet mot arbeidslivskriminalitet. • Oppfølging av mislige forhold 2. halvår 2016 • Revisjonens årsrapport og årsregnskap for 2016 • Sak om budsjettendring for revisjonen. • Referater • Eventuelt ○ Vurdere virksomhetsbesøk.
27. mars	• Avlyst
3. april	• Orientering fra rådmannen om prosjekt «Optimalisering stab- og støttetjenester» • Orientering om revisjonsberetning samt eventuelt revisjonsnotat/brev Bærum kommunes årsregnskap 2016 ved Bærum kommunerevisjon • Kontrollutvalgets uttalelse om Bærum kommunes årsregnskap 2016 • Prosjektplan forvaltningsrevisjon rettet mot arbeidskriminalitet • Forslag til endring av problemstillinger brukerstyrt personlig assistent • Kontrollrapport fra skatteoppkreveren. • Eventuelt
24. april	• Avlyst
29. mai **Virksomhetsbesøk**	• Orientering om kommunal renovasjon og omvisning på Isi. • Økonomimelding I – Revisjonens regnskap per 31.03.17 • Rapportering på ressursbruk fra sekretariatet per 31.3.17

BÆRUM KOMMUNE

Kontrollutvalget

Oppdatert 18.8.17

Møte	Saker
ISI	• Henvendelse til kontrollutvalget • Referater
19. juni Kjell Nordengen vikarierer som sekretær	• Forvaltningsrevisjon: Kan byggesaksbehandlingen effektiviseres? • Kontrollutvalget revurderer forvaltningsrevisjoner • Innspill til hvilke temaer og områder i regnskapet som kontrollutvalget spesielt ønsker å få belyst.
28. august **Virksomhetsbesøk kulturhuset**	• Orientering og omvisning på kulturhuset • Forvaltningsrevisjon: Kan byggesaksbehandlingen effektiviseres? 2. gangs behandling • Kontrollutvalget revurderer forvaltningsrevisjoner – utsatt fra forrige møte. • Innspill til en forvaltningsrevisjon av anskaffelse av IKT-utstyr • Etterlevelsesrevisjon – valg av område • Revisors egenvurdering av uavhengighet • Eventuelt. ○ Henvendelse fra Olav Elvemo 12.6.2017 om byggesak
25. september	• Forvaltningsrevisjon: Oppleves hjemmehjelpen som godt organisert? • Forvaltningsrevisjon: Brukerstyrt personlig assistent • Kontrollutvalget setter frister for forvaltningsrevisjoner • Rapport om rådmannens oppfølging av forvaltningsrevisjoner • Rapport om intern kvalitetskontroll • Oppsummering av misligheter 1. halvår 2017 • Økonomimelding II – Revisjonens regnskap per 31.07.17 • Rapportering på ressursbruk fra sekretariatet per 31.7.17 • Revisjonssjefens betingelser 2017
23. oktober	• Idedugnad om forvaltningsrevisjoner i 2018 • Oppfølging av forvaltningsrevisjon på samhandlingsreformen, sak 2/17. • Forslag til revisjonens budsjett for 2018 og Handlingsprogram 2018 –2021 • Budsjett for arbeidet med kontroll og tilsyn 2018
20. november **Virksomhetsbesøk ABBV**	• Forvaltningsrevisjonsprosjekt rettet mot arbeidskriminalitet • Valg av forvaltningsrevisjoner for 2018 • Møteplan 2018
4. desember	• Kontrollutvalgets årsplan 2018 • Virksomhetsplan 2018 – revisjonen

BÆRUM KOMMUNE

Kontrollutvalget

Oppdatert 18.8.17

Møte	Saker
	• Oppfølging av revisjonsmerknader for 2016 (KU-forskrift § 8) • Rapport fra utførte etterlevelsesrevisjoner.
Saker som ikke er berammet	• Eierskapskontroll utføres en gang i perioden. Ikke aktuelt i 2017.
2018	• Oppfølging av FR rapport Godt miljø i barnehagene, 10/17 - februar

Utvalget benytter Ordførersalen som møterom ut 2017.

SAKER BEHANDLET I BÆRUM KONTROLLUTVALG 2017

Møte	Saknr.	Sak	Vedtak	Sendes/ behandles	Oppfølging	Behandlet	Ferdig
23.1.17	1/17	Godkjenning av protokoll	Protokoll fra Kontrollutvalgets møte 05.12.2016 godkjennes slik den foreligger.				✓
	2/17	Forvaltningsrevisjon - Samhandlingsreformen	1. Rådmannen bes følge opp rapportens anbefalinger, herunder 1. Overgangen fra korttidsplass til hjemmetjeneste, bør fokusere mer på å gjøre brukerne mest mulig selvhjulpne hjemme. 2. Det bør vurderes tiltak som kan sikre at fysioterapeutene og ergoterapeutene kommer raskere inn i hjemmet. 3. Bærum kommune må legge trykk på NAV slik at brukeren får nødvendig hjelpemidler uten å måtte vente. 4. Budsjettmodellen for hjemmetjenesten bør i større grad fokuseres mot å gjøre brukerne mest mulig selvhjulpne. 5. Det bør planlegges mer langsiktige behandlingsforløp for utsatte pasienter, i samarbeid med Bærum sykehus og fastlegene, for å tilfredsstillende oppfølging av pasientene innen samordningens rammer. 6. Det legges betydelig vekt på	Utskrift sendt 24.1.17		K-styret 1.3.2017 sak 17/17 Tilleggspunkt i vedtaket: 7. Saken forvaltningsrevisjonen - samhandlingsreformen oversendes BIOM til orientering.	✓

			et bedre samarbeid med fastlegene. 2. Revisjonen bes følge opp saken og gi tilbakemelding til kontrollutvalget. 3. Saken oversendes kommunestyret med følgende forslag til vedtak: • Rådmannen bes følge opp rapportens anbefalinger, herunder 1. Overgangen fra korttidsplass til hjemmetjeneste, bør fokusere mer på å gjøre brukerne mest mulig selvhjulpne hjemme. 2. Det bør vurderes tiltak som kan sikre at fysioterapeutene og ergoterapeutene kommer raskere inn i hjemmet. 3. Bærum kommune må legge trykk på NAV slik at brukeren får nødvendig hjelpemidler uten å måtte vente. 4. Budsjettmodellen for hjemmetjenesten bør i større grad fokuseres mot å gjøre brukerne mest mulig selvhjulpne. 5. Det bør planlegges mer langsiktige				

			behandlingsforløp for utsatte pasienter, i samarbeid med Bærum sykehus og fastlegene, for å tilfredsstillende oppfølging av pasientene innen samordningens rammer. 6. Det legges betydelig vekt på et bedre samarbeid med fastlegene.				
	3/17	Revisjonens serviceerklæring til kontrollutvalget 2017	Kontrollutvalget tar revisjonens serviceerklæring til orientering.				✓
	4/17	Oppfølging av revisjonsmerknader for 2015	Kontrollutvalget tar revisjonens redegjørelse til orientering.				✓
	5/17	Årsplan 2017 Kontrollutvalget i Bærum	1. Kontrollutvalget vedtar den foreslåtte årsplanen for 2017. 2. Saken sendes kommunestyret med følgende forslag til vedtak: • Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsplan for 2017 til orientering.	Utskrift sendt 24.1.17		K-styret 1.3.2017 sak 19/17	✓
	6/17	Årsrapport fra kontroll-utvalget i Bærum 2016	1. Forslag til kontrollutvalgets årsrapport for 2016 vedtas. 2. Saken oversendes kommunestyret med innstilling: • Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsrapport 2016 til orientering.	Utskrift sendt 24.1.17		K-styret 1.3.2017 sak 18/17	✓
	7/17	Referater	Kontrollutvalget tar saken til orientering				✓

	8/17	Eventuelt	Behandling: Revisjonssjefen orienterte om ombyggingsplanene i rådhuset. Vedtak: Kontrollutvalget tar saken til orientering.				✓
27.02.2017	9/17	Godkjenning av protokoll	Protokoll fra Kontrollutvalgets møte 23.01.2017 godkjennes slik den foreligger.				✓
	10/17	Forvaltningsrevisjon Godt miljø i barnehagene?	1. Revisjonen bes følge opp saken og gi tilbakemelding til kontrollutvalget om et år. 2. Saken oversendes kommunestyret med følgende forslag til vedtak: • Rådmannen bes følge opp de fire anbefalingene	Utskrift sendt 28.2.2017		K-styret 29.3.17 sak 27/17	✓
	11/17	Drøfting av forvaltnings-revisjon rettet mot arbeidslivskriminalitet	Revisjonen bes legge frem en prosjektplan for et forvaltningsrevisjonsprosjekt rettet mot arbeidslivskriminalitet til neste møte.	Utskrift sendt 28.2.2017			✓
	12/17	Oppfølging av mislige forhold 2. halvår 2016	Revisjonens redegjørelse om mislige forhold 2. halvår 2016 tas til orientering.				✓
	13/17	Årsrapport og årsregnskap for 2016 - Bærum kommunerevisjon	1. Årsrapport og regnskap 2016 for kommunerevisjonen tas til orientering. 2. Saken oversendes kommunestyret	Utskrift sendt 28.2.2017		K-styret 29.3.17 sak 28/17	✓
	14/17	Revisjonens budsjett 2017 - endringer	Revisjonssjefens redegjørelse om budsjettsituasjonen for året 2017 tas til orientering.				✓
	15/17	Referater	Saken tas til orientering.				✓
	16/17	Eventuelt	Kontrollutvalget ber om at sekretær legger til rette for at utvalget kan besøke følgende virksomheter i 2017				✓

			Kulturhuset, ISI (mai) og brannvesenet.				
3.4.2017	17/17	Godkjenning av protokoll	Protokoll fra Kontrollutvalgets møte 27.3.2017 godkjennes slik den foreligger.				✓
	18/17	Orientering om prosjektet «Optimalisering stab- og støttetjenester»	Saken tas til orientering.				✓
	19/17	Orientering fra rådmannen om granskning av Vitalegruppen	Kontrollutvalget tar saken til orientering.				✓
	20/17	Revisors beretning til Bærum kommunes årsregnskap 2016	Saken tas til orientering				✓
	21/17	Kontrollutvalgets uttalelse til Bærum kommunes årsregnskap 2016	Kontrollutvalgets uttalelse til Bærum kommunes årsregnskap og årsberetning 2016 vedtas og oversendes kommune-styret med kopi til formannskapet.	Utskrift sendt 4.4.2017		K-styret 26.4, sak 43/17	✓
	22/17	Forvaltningsrevisjon retter mot arbeidslivskriminalitet - prosjektplan	Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjonsprosjekt rettet mot arbeidslivskriminalitet i henhold til vedlagte prosjektplan og diskusjonen i møtet. Prosjektet leveres til novembermøtet.	Utskrift sendt 4.4.2017			✓
	23/17	Forvaltningsrevisjon Brukerstyrt personlig assistent - forslag til endring av problemstillinger	Kontrollutvalget godkjenner endringene i forvaltningsrevisjonen om brukerstyrt personlig assistent i samsvar med beskrivelsen i denne saken.	Utskrift sendt 4.4.2017			✓
	24/17	Kontrollrapport 2016 - skatteoppkreverfunksjonen i Bærum kommune	Saken tas til orientering.				✓
	25/17	Referater	Kontrollutvalget tar saken til orientering.				✓
	26/17	Eventuelt	Kontrollutvalget tar saken til orientering.				✓
29.5.2017	27/17	Isi gjenvinningsstasjon -	Kontrollutvalget tar saken til				✓

		orientering og omvisning	orientering.				
	28/17	Henvendelse til kontrollutvalget	Kontrollutvalget tar ikke saken til behandling da saken ligger utenfor utvalgets mandat.				✓
	29/17	Revisjonens regnskap pr 30. april 2017 – Øk.melding 1/2017	Revisjonens økonomiske status pr 30.04.2017 tas til etterretning.				✓
	30/17	Regnskapsrapport fra sekretariatet pr. 31.03.2017	Kontrollutvalget tar saken til orientering.				✓
	31/17	Referater	Kontrollutvalget tar saken til orientering.				✓
	32/17	Eventuelt	Ingen vedtak				✓
	33/17	Godkjenning av protokoll	Protokoll fra Kontrollutvalgets møte 3.4.2017 godkjennes slik den foreligger.				✓
10.06.2017	34/17	Godkjenning av protokoll	Protokoll fra kontrollutvalgets møte 29.5.2017 godkjennes slik den foreligger.				✓
	35/17	Effektiv byggesaksbehandling - forvaltningsrevisjonsrapport	Kontrollutvalget ber revisor komme tilbake til utvalget med en presisering av vedtak som utvalget kan fatte. Saken blir å behandle i neste møte.				✓
	36/17	Revurdering av forvaltningsrevisjoner høsten 2017	Saken utsettes til neste møte.				✓
	37/17	Etterlevelsesrevisjon - en orientering	Revisjonens redegjørelse om etterlevelsesrevisjon tas til orientering. Kontrollutvalget ber revisjonen fremme konkrete innspill til en forvaltningsrevisjon av anskaffelse av				✓

			IKT-utstyr til neste møte.				
	38/17	Referater	Kontrollutvalget tar saken til orientering.				✓
	39/17	Eventuelt	Ingen vedtak				✓
							ok

Arkivsak-dok. 17/00012-10
Saksbehandler Mona Moengen

Saksgang	Møtedato
Bærum kontrollutvalg	28.08.2017

EVENTUELT

Forslag til vedtak/innstilling:
Saken legges frem uten innstilling.

Vedlegg:
Henvendelse til kontrollutvalget fra Myhrer og Elvemo 10.2.2017 med vedlegg

Saksframstilling:
Kontrollutvalget har mottatt vedlagte henvendelse angående kommunens praksis plan- og bygningstjenesten som henvender mener bryter med vedtatte reguleringsplaner.

Kontrollutvalget må som sedvanlig vurdere om utvalget vil ta saken til behandling, da det kun er kun kommunestyret som kan pålegge kontrollutvalget oppgaver.

I departementets merknader til kontrollutvalgsforskriften §4 står det blant annet at «Kontrollutvalget kan i prinsippet ta opp et hvert forhold ved kommunens/ fylkeskommunens virksomhet så lenge det kan defineres som kontroll eller tilsyn.» Det er videre slått fast at kontrollutvalget ikke har plikt til å behandle andre saker enn de som det får seg forelagt fra kommunestyret, eller der det fremgår av forskriften om revisjon i kommuner. Når det gjelder henvendelser fra andre enn kommunestyret eller revisjonen, må kontrollutvalget selv vurdere om saken hører inn under utvalgets kompetanseområde og om det vil prioritere saken.

I tillegg til å vurdere om henvendelsen hører inn under kontrollutvalgets oppgaver, må kontrollutvalget vurdere om saken representerer en tilstrekkelig risiko for manglende måloppnåelse, regeletterlevelse eller vedtaksoppfølging. Det er samtidig viktig å huske på at kontrollutvalget ikke er et klageorgan, og at det derfor ikke behandler klager på vedtak som har vært til administrativ behandling. Det kontrollutvalget kan gjøre, er å undersøke henvendelser som kan tyde på svikt i den kommunale saksbehandlingen, eller at kommunen ikke følger de lover og retningslinjer som den er underlagt. Fokuset bør være på systemkontroll.

Før kontrollutvalget bestemmer seg for om det vil ta henvendelsen til behandling, kan det vurderes å be rådmannen kommentere saken.

Siw H. Myhrer/Olav Elvemo
Skogulsvei 16
12349 Rykkinn

Til Kontrollutvalget i Bærum kommune

Rykkinn 10.6.2017

Uthuling av lovverk og brudd med vedtatte reguleringsplaner i forvaltningen

Som innbyggere i Bærum kommune er vi opptatt av et velfungerende lokalmiljø og lokaldemokrati, der vi alle bidrar til å følge vedtatte lover, regler og retningslinjer og der tilliten til lokaldemokratiet og lokale politikere er høyt.

Vi skriver til Kontrollutvalget, da vi mener den praksis plan- og bygningstjenesten i kommunen nå har lagt seg på bryter med vedtatte reguleringsplaner og i tillegg uthuler intensjonen i gjeldende lovverk. Bestemmelser og reguleringer som har vært håndhevde strengt for andre i nabolaget blir brutt uten hensyn til innsigelser fra naboer. Vedtak i plan og bygningstjenesten begunstiger store utbyggere på bekostning av naboer. Utbyggeres beskrivelse av et tiltak – som kan avvike vesentlig av hvordan andre vil vurdere saken – blir godtatt av kommunen uten at det gjøres befaring. Håndhevelse av lover og bestemmelser er ikke lenger lik for alle. Dette bidrar til å svekke tillit til lokale politikere og offentlig forvaltning.

Vi mener kontrollutvalget bør se på denne praksisen. Vi vet at dette er et krevende område for kommunen, men mener at kommunen selv bidrar til å skape konfliktsaker ved å bryte med egne reguleringsbestemmelser og ikke forholde seg til intensjonen i gjeldende lovverk. Dersom kommunen ønsker en ny praksis bør dette endres gjennom folkevalgte organer.

I den saken vi selv har blitt involvert i som naboer, gjelder utbygging av Valkyrieveien 5 på Rykkinn. Her har kommunen godtatt at en glippe på 5 cm mellom en gangbane fra 2. etasje i et hus til takterrasse på garasje gjør at de ikke anses som sammenhengende , og dermed kan plasseres inntil en meter fra grensen. Dette er en uthuling av lovverket som selv ikke Huseiernes landsforbund har hørt maken til. Det andre forholdet er at kommunen tillater to etasjes hus på en høyde, der øvrig bebyggelse er enetasjes eneboliger og lave hus. De nye husene vil danne en massiv bastion som skygger for det gamle verneverdige huset. Ikke et tun med kårboliger slik utbygger skriver. Vi mener dette er brudd på gjeldende regelverk. Saken støttes av Berger og Rykkinn Vel. Saken er klaget inn for Fylkesmannen. (se vedlegg 1 og 2).

Vi er kjent med at Kontrollutvalget ikke er et klageorgan, men har som rolle blant annet å ha kontroll med kommunenes virksomhet, og påse at kommunen følger regelverket. Vi mener

at denne saken viser at kommunen ikke følger det lovverket den er satt til å håndheve, og at kontrollutvalget bør vurdere den praksis plan og bygningstjenesten har lagt seg på.

Vennlig hilsen

Siw H. Myhrer og Olav Elvemo

Siw H. Myhrer og Olav Elvemo
Skogulsvei 16
1349 RYKKINN
Gnr93/brnr307

Bærum Kommune, Plan og Bygningstjenesten
PB 700
1304 SANDVIKA

Rykkinn, 25.04.2017

Merknad og innsigelser til byggesøknad vedr. VALKYRIEVEIEN 5, enebolig 4 med garasje, gnr 76/brnr 307.

Viser til byggesøknad vedr Valkyrieveien 5, gnr 76/brnr307, som grenser til vår tomt.
Vi har tidligere gitt innspill da vi fikk saken som nabovarsel 20.12.16. Våre innspill er ikke tatt hensyn til, og vi opplever at utbygger feilinformerer kommunen i sin byggesøknad.

Vi ber derfor om at våre innsigelser tas med i vurdering av denne søknaden.

Det er to forhold vi mener kommunen ikke kan godta ved denne byggesøknaden:

1 At det tillates garasje med takterrasse og at denne i tillegg anses frittliggende

Garasje med takterrasse bryter med hustype og preg for området. Vi klager også på at garasjen anses som frittliggende. Bærum kommune uthuler reguleringsbestemmelser og lovverk, dersom dere gir utbygger medhold i at garasje og hus ikke er å anse som sammenhengende, fordi utbygger etter naboklager har lagt inn en glippe på 5 cm mellom gangbro fra 2. etasje og takterrassen på garasjen!

Takterrassen på garasjen vil være hovedoppholdssone utendørs for beboere i sommerhalvåret. En takterrasse vil gi vesentlig ulempe for oss naboer. De vil få direkte innsyn i våre hus og på våre uteareal, spesielt fordi huset bygges på et høydedrag over øvrige nabohus. Når uteoppholdssonen på taket av garasjen kommer så mye høyere enn alle andre, vil vi andre bli sittende på utstilling. Dette gir langt større ulempe enn påregnelig ut fra byggeskikk i området og ved terrasse på bakkeplan. At garasjen plasseres så nært nabogrensen som utbygger søker om vil øker denne ulempen vesentlig.
Når utbygger hevder at naboer kan skjerme seg ved beplantning på grensen, er dette feil. Normale regler for høyde på beplantning på nabogrenser vil ikke gi skjerming, fordi takterrassen vil ligge så mye høyere i terrenget.

2 At det tillates å bygge hus i to fulle etasjer

I forbindelse med reguleringssaken for deling av eiendommen, sendte alle naboene inn klager på planlagte hus på eiendommen. I svarbrev fra utbygger og kommunen stod det at man vil følge gjeldende reguleringsplan og opprettholde hustype og preg for området.
I nabovarsel av 20.12.16 framgår at alle hus er tegnet med to fulle etasjer, noe alle naboene har klaget på med henvisning til reguleringsplan og kommunens svar etter reguleringssaken.
I sin redegjørelse for kommunen i byggesaken fremstiller utbygger de faktiske forhold knyttet til utbyggingen på en feilaktig måte, både i sin beskrivelse av eksisterende bebyggelse og hvordan de

fire nye boligene passer inn i det etablerte bomiljøet. Utbygger skriver at *«Nærområdet er preget av varierende bebyggelsesstrukturer i hovedsakelig 1 – 2 etasjer».* Dette er feil: Alle hus på sydsiden av Valkyrieveien som omkranser Valkyrieveien 5 er eneboliger i 1 etasje, de fleste med kjeller. Husene mot vest er bygget i skrånende terreng. Som vi påpekte i vår innsigelse på nabovarslet, fikk man i sin tid ikke bygge kjeller i vårt hus, da huset da ville komme for høyt i terrenget. Kravet ble også håndhevet strengt da vi ønsket å heve takstolene i 2006. Kravet om at husene måtte legges lavt i terrenget ble også håndhevet strengt for flere av naboene mot øst da de bygget sine hus. Husene på nordsiden av Valkyrieveien er atriumhus i en etasje. Det er kun det gamle vernede huset i Valkyrieveien 5 som er i to etasjer.
De nye husene vil danne en massiv bastion som skygger for det gamle verneverdige huset. Ikke et tun med kårboliger slik utbygger skriver. Perspektivtegningene som følger byggesøknaden gir inntrykk av at terrenget er nærmest flatt, noe som er helt feil.

Ved å tillate hus med to fulle etasjer på et høydedrag, slik denne tomten er plassert, vil dette forsterke brudd med øvrig bebyggelse og byggeskikk for området i vesentlig grad. Dette bryter med kommunens svar i reguleringssaken om at hustype og preg for området skulle opprettholdes.

Vi mener Bærum kommune må ta hensyn til dette, og ikke gi byggetillatelse slik tegningen nå er.
Et vedtak vil innebærer brudd med reguleringsbestemmelsen og hustype og preg for området (jfr §20 og 21 i reguleringsplan for Belset/Berger/Rykkinn). En slik godkjenning innebærer en vesentlig fravikelse fra reguleringsplanen i forhold til hvordan kommunen har håndtert tidligere saker.

I likhet med øvrige naboer har vi ikke noe imot at det er fradelt tomter og at det bygges hus på disse. Men vi forventer at det håndteres i tråd med reguleringsbestemmelser og kommunenes tidligere håndtering av byggesaker i samme området.

Vennlig hilsen

Siw H. Myhrer og Olav Elvemo
Skogulsvei 16
Gnr 93/br.nr 307

Siw H. Myhrer og Olav Elvemo
Skogulsvei 16
1349 RYKKINN
Gnr93/brnr307

Fylkesmannen i Oslo og Akershus
v. Bærum Kommune, Plan og Bygningstjenesten
PB 700
1304 SANDVIKA

Rykkinn; 24.04.2017

KLAGE PÅ RAMMETILLATELSE- VALKYRIEVEIEN 5 – ENEBOLIG 1 og 2 MED GARASJE (GNR76BNR304/305).
DERES REF: 17/2460 - 17/84700/IJSO + 17/80846

Viser til underretning om vedtak gjeldende enebolig 1 og 2 i Valkyrieveien 5, datert 07.04.2017 .

Vår tomt grenser opp til Valkyrieveien 5 og det som nå blir gnr 76/307 etter deling av eiendommen. Vi mener at vi har rett til å klage, da det skal bygges 4 nye eneboliger på det som tidligere var Valkyrieveien 5, og godkjent rammevedtak for hus 1 og 2 vil påvirke behandling av byggesøknad for hus 3 og 4, hvor sistnevnte grenser til vår tomt.

Det er to forhold vi vil klage på:

1 At det tillates garasje med takterrasse og at denne i tillegg anses frittliggende

Garasje med takterrasse bryter med hustype og preg for området. Vi klager også på at garasjen anses som frittliggende. Rammevedtaket uthuler reguleringsbestemmelser og lovverk når utbygger får medhold i at garasje og hus ikke er å anse som sammenhengende, fordi utbygger etter naboklager har lagt inn en glippe på 5 cm mellom gangbro fra 2. etasje og takterrassen på garasjen.

Takterrassen på garasjen vil være hovedoppholdssone utendørs for beboere i sommerhalvåret. En takterrasse vil gi vesentlig ulempe for naboene med direkte innsyn i deres hus og uteareal, spesielt fordi husene bygges på et høydedrag over øvrige hus. Når uteoppholdssonen kommer så mye høyere enn alle andre vil vi andre bli sittende på utstilling. Dette gir langt større ulempe enn påregnelig ut fra byggeskikk i området og ved terrasse på bakkeplan. At garasjen plasseres så nært nabogrensen som rammevedtaket tillater øker i tillegg denne ulempen vesentlig.
Når utbygger hevder at naboer kan skjerme seg ved beplantning på grensen, er dette feil. Normale regler for høyde på beplantning på nabogrenser vil ikke gi skjerming, fordi takterrassen vil ligge så mye høyere i terrenget.

2 At det tillates å bygge hus i to fulle etasjer

I forbindelse med reguleringssaken for deling av eiendommen, sendte alle naboene inn klager på planlagte hus på eiendommen. I svarbrev fra utbygger og kommunen stod det at man vil følge gjeldende reguleringsplan og opprettholde hustype og preg for området.
I nabovarsel av 20.12.16 framgår at alle hus er tegnet med to fulle etasjer, noe alle naboene har klaget på med henvisning til reguleringsplan og kommunens svar etter reguleringssaken.

I sin redegjørelse for kommunen i byggesaken fremstiller utbygger de faktiske forhold knyttet til utbyggingen på en feilaktig måte, både i sin beskrivelse av eksisterende bebyggelse og hvordan de fire nye boligene passer inn i det etablerte bomiljøet. Utbygger skriver at *«Nærområdet er preget av varierende bebyggelsesstrukturer i hovedsakelig 1 – 2 etasjer».* Dette er feil: Alle hus på sydsiden av Valkyrieveien som omkranser Valkyrieveien 5 er eneboliger i 1 etasje, de fleste med kjeller. Husene mot vest er bygget i skrånende terreng. Som vi påpekte i vår innsigelse på nabovarslet, fikk man i sin tid ikke bygge kjeller i vårt hus, da huset da ville komme for høyt i terrenget. Kravet ble også håndhevet strengt da vi ønsket å heve takstolene i 2006. Kravet om at husene måtte legges lavt i terrenget ble også håndhevet strengt for flere av naboene mot øst da de bygget sine hus. Husene på nordsiden av Valkyrieveien er atriumhus i en etasje. Det er kun det gamle vernede huset i Valkyrieveien 5 som er i to etasjer.

Ved at det tillates hus med to fulle etasjer på et høydedrag, vil dette forsterke brudd med øvrig bebyggelse og byggeskikk for området i vesentlig grad. Dette bryter med kommunens svar i reguleringssaken om at hustype og preg for området skulle opprettholdes.

Vi klager derfor på rammevedtaket. Vedtaket innebærer brudd med reguleringsbestemmelsen og hustype og preg for området (jfr §20 og 21 i reguleringsplan for Belset/Berger/Rykkinn). En slik godkjenning innebærer en vesentlig fravikelse fra reguleringsplanen i forhold til hvordan kommunen har håndtert tidligere saker.

Vi krever videre at utbygger ikke får igangsettingstillatelse før klagesakene er behandlet hos fylkesmannen.

I likhet med øvrige naboer har vi ikke noe imot at det er fradelt tomter og at det bygges hus på disse. Men vi forventer at det håndteres i tråd med reguleringsbestemmelser og kommunenes tidligere håndtering av byggesaker i samme området.

Vennlig hilsen

Siw H. Myhrer og Olav Elvemo
Skogulsvei 16
1349 Rykkinn
Gnr 93 Br.nr 307.

Siw H. Myhrer og Olav Elvemo
Skogulsvei 16
1349 RYKKINN
Gnr93/brnr307

Fylkesmannen i Oslo og Akershus
v. Bærum Kommune, Plan og Bygningstjenesten
PB 700
1304 SANDVIKA

Rykkinn, 17.07.2017

KLAGE PÅ RAMMETILLATELSE- VALKYRIEVEIEN 5 – ENEBOLIG 2 MED GARASJE , gnr 76/307
DERES REF: 17/8273 – 17/144825/TFAE

Viser til underretning om rammevedtak gjeldende Valkyrieveien 5, enebolig 2 med av garasje, meldt via Altinn 27.6.17, men først mottatt etter vi kom hjem fra ferie 12.7.17.

Vår tomt grenser opp til Valkyrieveien 5 og det som nå er gnr 76/307 etter deling av eiendommen. Det skal bygges 4 nye eneboliger på det som tidligere var Valkyrieveien 5. Godkjent rammevedtak for øvrige hus vil påvirke behandling av byggesøknad for hus 2 som grenser til vår tomt. Vi viser derfor til klage til Fylkesmannen på bygging av tilsvarende hus i Valkyrieveien 5, hhv 76/304 og 76/305 som er sendt inn 25.4.17, og klage vedrørende 76/306 som sendes samtidig med denne klage.

Det er tre forhold vi vil klage på i denne saken:

1 At det tillates garasje med takterrasse og at denne i tillegg anses frittliggende

Garasje med takterrasse bryter med hustype og preg for området. Vi klager også på at garasjen anses som frittliggende. Rammevedtaket uthuler reguleringsbestemmelser og lovverk når utbygger får medhold i at garasje og hus ikke er å anse som sammenhengende, fordi utbygger etter naboklager har lagt inn en glippe på 5 cm mellom gangbro fra 2. etasje og takterrassen på garasjen.

Takterrassen på garasjen vil være hovedoppholdssone utendørs for beboere i sommerhalvåret. En takterrasse vil gi vesentlig ulempe for de nærmeste naboene med direkte innsyn i deres hus og uteareal, spesielt fordi husene bygges på et høydedrag over øvrige hus. Når uteoppholdssonen kommer så mye høyere enn alle andre vil naboer bli sittende på utstilling. Dette gir langt større ulempe enn ved normal byggeskikk i området og ved terrasse på bakkeplan. At garasjen plasseres så nært nabogrensen som rammevedtaket tillater, øker i tillegg denne ulempen vesentlig.
Når utbygger hevder at naboer kan skjerme seg ved beplantning på grensen, er dette feil. Normale regler for høyde på beplantning på nabogrenser vil ikke gi skjerming, fordi takterrassen vil ligge så mye høyere i terrenget.

I Bærum kommunes oversendelse til første klage vedr rammetillatelse på Valkyrieveien 5,gnr76/304, opprettholder kommunen sin vurdering av at garasjen med takterrasse er å anse som frittliggende med henvisning til en tolkning fra KRD datert 06.12.2013 i en sak vedrørende en terrasse og ikke takterrasse: (https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/-29-4-tilbakemelding-pa-henvendelse-vedr/id747567):

Når det gjelder hva som kan anses som "frittliggende", vil departementet vise til en tidligere uttalelse, sak 89/7600, som gjaldt plan- og bygningslovens anvendelse på terrasse. ... I uttalelsen la departementet til grunn at en terrasse "i prinsippet frittliggende når den ikke er forbundet med bygningen, uansett om det er stor eller mindre avstand mellom bygning og terrasse. Dersom imidlertid terrassen ligger praktisk talt inntil bygningen, og et rekkverk binder bygning og terrasse sammen, antas det at terrassen bør regnes som en del av bygningen. En frittliggende terrasse går inn under § 84, mens del av bygningen regnes som tilbygg / påbygg, og omfattes av § 93, jfr. § 87.". (vår understreking)

På bakgrunn av det ovennevnte legger departementet til grunn at det er et absolutt krav om at tiltaket er frittliggende, dvs at det ikke er bygningsmessig forbundet med annen bygning på samme tomt, for at unntaket i pbl. § 29-4 tredje ledd litra b) skal komme til anvendelse.

Sistnevnte avsnitt er vår uthevelse. Dette avsnittet i tolkningen understreker slik vi ser det at Bærum kommune her bryter intensjonen i lovverket. Å tillate at tiltaket ikke anses som sammenhengende når det er lagt inn en 5 cm «glippe» mellom gangbane med rekkverk fra huset til takterrasse garasjetaket er etter vår mening et klart brudd med intensjonen i overnevnte sak. Saken over gjelder hvorvidt en terrasse på bakkeplan anses som frittliggende. I vår sak gjelder dette en takterrasse på en garasje som plasseres 2,2 meter fra nabogrensen.

Vi har søkt juridisk råd, blant annet fra Huseiernes landsforbund, og fått støtte i at Bærum kommunes vedtak i denne saken gir utbygger medhold i omgåelse av gjeldende lovverk, slik de ser det. På bakgrunn av dette har vi også sendt en henvendelse til Kontrollutvalget i Bærum kommune 12.6.17, der vi påpeker at kommunen ikke følger eget regelverk og bidrar til uthuling av intensjon i gjeldende lovverk i denne saken. Vi har ennå ikke fått svar på vår henvendelse.

Vi ber om at Fylkesmannen ikke tillater takterrasse på garasje på denne eiendommen, da det bryter med hustype og preg for området for øvrig, og i tillegg gir urimelig innsyn til naboer.

Vi mener videre at Fylkesmannen må sikre at intensjon i lovverket blir ivaretatt i denne saken og stille krav om minimum 4 meter fra nabogrense, dersom garasje med takterrasse og gangbro fra huset likevel tillates.

2 At det tillates å bygge hus i to fulle etasjer

I forbindelse med reguleringssaken for deling av eiendommen, sendte alle naboene inn klager på planlagte hus på eiendommen. I svarbrev fra utbygger og kommunen stod det at man vil følge gjeldende reguleringsplan og opprettholde hustype og preg for området.
I nabovarsel av 20.12.16 framgår at alle hus er tegnet med to fulle etasjer, noe alle naboene har klaget på med henvisning til reguleringsplan og kommunens svar etter reguleringssaken.

I sin redegjørelse for kommunen i byggesaken fremstiller utbygger de faktiske forhold knyttet til utbyggingen på en feilaktig måte, både i sin beskrivelse av eksisterende bebyggelse og hvordan de fire nye boligene passer inn i det etablerte bomiljøet. Utbygger skriver at *«Nærområdet er preget av varierende bebyggelsesstrukturer i hovedsakelig 1 – 2 etasjer».* Dette er feil: Alle hus på sydsiden av Valkyrieveien som omkranser Valkyrieveien 5 er eneboliger i 1 etasje, de fleste med kjeller. Husene mot vest er bygget i skrånende terreng. Som vi påpekte i vår innsigelse på nabovarslet, fikk man i sin tid ikke bygge kjeller i vårt hus, da huset da ville komme for høyt i terrenget. Kravet ble også håndhevet strengt da vi ønsket å heve takstolene i 2006. Kravet om at husene måtte legges lavt i

terrenget ble også håndhevet strengt for flere av naboene mot øst da de bygget sine hus. Husene på nordsiden av Valkyrieveien er atriumhus i en etasje. Det er kun det gamle vernede huset i Valkyrieveien 5 som er i to etasjer.
Ved at det tillates hus med to fulle etasjer på et høydedrag, vil dette forsterke brudd med øvrig bebyggelse og byggeskikk for området i vesentlig grad. Dette bryter med kommunens svar i reguleringssaken om at hustype og preg for området skulle opprettholdes.

Vi klager derfor på rammevedtaket. Vedtaket innebærer brudd med reguleringsbestemmelsen og hustype og preg for området (jfr §20 og 21 i reguleringsplan for Belset/Berger/Rykkinn). En slik godkjenning innebærer en vesentlig fravikelse fra reguleringsplanen i forhold til hvordan kommunen har håndtert tidligere saker.

3 Behov for presisering vedrørende vei til eiendommen og avstand til nabogrense.

På tegningene er adkomstvei til eiendommen tegnet inn helt inntil hjørnet på vår tomt. I tillegg er kjørevei på eiendommen tegnet 0,6 meter fra vår tomtegrense. Vi har kontaktet Bærum kommune for å få avklart hva som er regelverket for avstander mot naboeiendom når det gjelder adkomstvei til privat bolig og mot nabogrense, og fikk følgende svar:

> Hei
>
> Saksbehandler på vakt gir oss dette svaret:
>
> Anleggelse av en privat vei skal følge Bærum kommunes veinormaler. Bredden på veien skal inkludere grøfteareal til snørydding. Hele veien må ligge på egen eiendom, hvis ikke det er en felles vei med en felles avtale. Beplantning omhandles ikke av plan og bygningsloven, men man skal jo ordne snørydding på egen eiendom.
>
> Bærum kommunes veinormaler finnes her:
>
> https://www.baerum.kommune.no/globalassets/tjenester/vei-trafikk-og-parkering/veinormal_vedtatt-2013-revidert-2015.pdf
>
> Veier er omtalt fra punkt 2.3.
>
> Med vennlig hilsen
>
> Turid Solberg
>
> Førstekonsulent
>
> Bærum kommune, Planadministrasjonen

I veinormalen står at det skal avsettes minimum 1,5 meter til grøft og 0,25 cm fra vei til grøft.
Ut fra veinormalen bryter tegningene i dette vedtaket med kravene som kommunen selv setter.
I dette tilfellet ligger nabotomten vesentlig høyere enn vår tomt. Vi mener derfor at det i dette tilfellet må stilles sterkere krav til håndtering av overvann og snørydding på egen eiendom, slik at dette ikke gir avrenning til vår eiendom**.**
Vi ber om at Fylkesmannen sikrer at avstanden fra planlagt vei til den nye boligen til nabogrensen er i tråd med lovverket og kommunenes egne regler.

Vi krever videre at utbygger ikke får igangsettingstillatelse før klagesakene er behandlet hos fylkesmannen.

I likhet med øvrige naboer har vi ikke noe imot at det er fradelt tomter og at det bygges hus på disse. Men vi forventer at det håndteres i tråd med reguleringsbestemmelser og kommunenes tidligere håndtering av byggesaker i samme området.

Vennlig hilsen

Siw H. Myhrer og Olav Elvemo
Skogulsvei 16
1349 Rykkinn
Gnr 93 Br.nr 307.